

Årsberetning og regnskap 2018

Løyte Gård - Drangedal

**DRANGEDAL
SPAREBANK**

ÅRSBERETNING 2018 FOR DRANGEDAL SPAREBANK

Drangedal Sparebank er en selvstendig sparebank med hovedkontor i Drangedal og avdelingskontor i Sannidal (Kragerø kommune) og Porsgrunn, samt et «satellitt – kontor» på Ulefoss. Banken har som målsetting å være totalleverandør av finansielle og tjenester for personkunder samt mindre og mellomstore bedriftskunder, innenfor bankens primære marked som er Drangedal, Sannidal, Grenland og utflyttede drangedøler.

DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN

Etter et positivt 2017 for verdensøkonomien bød 2018 på avtagende vekst gjennom året og økt usikkerhet om den fremtidige utviklingen. Hos Norges handelspartnere ble den økonomiske veksten noe redusert, blant annet som følge av mindre positive impulser fra penge- og finanspolitikken. Økt proteksjonisme og den uavklarte situasjonen rundt Brexit har vært noen av faktorene som har bidratt til å øke usikkerheten om utsiktene fremover.

I USA fortsatte veksten å ta seg opp i fjor. Arbeidsledigheten ble ytterligere redusert fra et lavt nivå historisk sett, inflasjonen fikk feste på et høyere nivå enn tidligere, og lønnsveksten tiltok noe. Fremgangen har særlig vært understøttet av en ekspansiv finanspolitikk. Som følge av den høye aktiviteten i amerikansk økonomi hevet derimot den amerikanske sentralbanken (FED) styringsrenten ved fire anledninger, til intervallet 2,25 % - 2,5 %. Med det har FED hevet renten ni ganger fra bunnivået som ble holdt uendret fra 2008 til 2015. I tillegg til et høyere rentenivå strammer FED inn gjennom å nedskalere balansen som økte betydelig i etterkant av finanskrisen grunnet verdipapirkjøpsprogrammet. Dette gjøres ved å ikke fullt ut reinvestere de månedlige innbetalingene som følge av renter og forfall på verdipapirbeholdningen.

I eurosonen har veksten tidligere tatt seg opp etter at de svært ekspansive pengepolitiske tiltakene omsider fikk effekt. I 2018 avtok imidlertid veksten noe igjen. Gjennom året har det særlig vært betydelig usikkerhet knyttet til Storbritannias utmeldelse av EU og budsjettsituasjonen i Italia. Vedrørende førstnevnte var det ved utgangen av året ikke endelig avklart om

man vil få på plass en avtale innen fristen, og aktuelle alternativer omfattet fortsatt ny folkeavstemming, forlengelse av fristen for uttredelse mv. I Italia ønsket regjeringen å øke budsjettunderskuddet for å stimulere til økonomisk vekst, men møtte motbør hos EU-kommisjonen som følge av landets eksisterende gjeldsbyrde. Mot slutten av året ble det oppnådd enighet etter at underskuddet ble tatt ned fra 2,4 % til 2,04 %.

På høsten annonserte den europeiske sentralbanken (ECB) at verdipapirkjøpsprogrammet gikk mot slutten. Kjøpene ble halvert fra EUR 30 mrd. til EUR 15 mrd. per måned etter september og programmet ble avsluttet ved utgangen av året. I motsetning til FED vil ECB fortsette å reinvestere renter og forfall fullt ut, hvilket betyr at sentralbankens stimulans opprettholdes. Styringsrenten vil ifølge ECB endres tidligst høsten 2019.

BNP-veksten i de fremvoksende økonomiene endte ifølge IMF trolig på 4,7 prosent i 2018, uendret fra året før. Vekstnivået er godt over takten i de utviklede økonomiene, men det er store variasjoner mellom landene. Gjennom året har usikkerheten rundt global handel økt, etter at særlig USA har inntatt en mer proteksjonistisk holdning. «Handelskrigen» har i stor grad omhandlet USA og Kina som begge innførte økt importtoll i løpet av året. Til tross for at det ble inngått en avtale om «våpenhvile» mellom Donald Trump og Xi Jinping mot slutten av året kan det ikke utelukkes en fullskala handelskonflikt, hvilket vil gi et negativt bidrag til global handel og aktivitet.

Norsk økonomi

Norsk fastlands-økonomi opplevde videre oppgang i 2018. BNP-veksten for Fastlands Norge endte ifølge Norges Bank trolig på 2,4 prosent, en oppgang på fire tideler fra 2017. Året startet noe bedre enn det sluttet, etter at andre halvår blant annet ble preget av redusert jordbruksproduksjon etter en tørr sommer, lavere oljepris og svakere vekstutsikter.

I arbeidsmarkedet bedret situasjonen seg ytterligere gjennom fjoråret. Sysselsettingen økte og arbeidsledigheten ble ytterligere redusert. Inflasjonen steg betydelig, særlig som følge av økte elektrisitetspriser. Foretaksinvesteringene økte også i fjor, og Norges Banks regionale nettverk ga uttrykk for god vekst i produksjonen og positive vekstutsikter. For første gang siden oljeprisfallet i 2014 bidro investeringer innen petroleum positivt, mens boliginvesteringene ble redusert etter en periode med solid vekst. Veksten i boligpriser har utviklet seg moderat gjennom året. Gjeldsveksten i husholdningene ble redusert, men oversteg samlet sett veksten i inntekt. Dermed steg gjeldsbelastningen i husholdningen videre.

Økt aktivitet i norsk økonomi, kapasitetsutnyttelse nær normalt nivå og inflasjon rundt målet var sentrale årsaker til at hovedstyret i Norges Bank besluttet å heve styringsrenten fra 0,50 prosent til 0,75 prosent i september. Dette var den første rentehevingen siden 2011. Hovedstyret har gitt uttrykk for en gradvis renteoppgang fremover, men at man ønsker å gå varsomt frem i rentesettingen etter en lang periode med lave renter.

På den pengepolitiske siden ble også inflasjonsmålet redusert fra 2,5 prosent til 2 prosent. Endringen ble gjort på bakgrunn av en forventning om redusert innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi sammenlignet med foregående år, og innebærer at Norge nå har samme inflasjonsmål som de fleste andre sammenlignbare land.

For første gang på flere år bidro finanspolitikken i en kontraktiv retning i fjor. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, som måler den underliggende pengebruken av oljeinntektene, økte til om lag 221 milliarder kroner. Endringen innebar en negativ budsjettimpuls inn i økonomien på 0,1 prosent, målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge (7,4 prosent samlet sett). I forhold til kapitalen i Statens pensjonsfond utland (oljefondet) utgjorde underskuddet 2,6 prosent i 2018, fire tideler lavere enn handlingsregelen.

Marked lokalt

Markedet lokalt er godt og preget av stabile forhold for bedriftene i Drangedal, Kragerø og kommunene i Grenland. Næringslivet har mange små og mellomstore bedrifter, som driver innen skogbruk, landbruk og matproduksjon. Det er entreprenører,

håndverksbedrifter, detaljhandel, eiendomsutviklere og næringseiendom. En viktig næring for kommunene er turistnæringen, hytteturisme med unike kvaliteter i fjelltraktene, samt flotte utviklingsområder langs innlandsvannene og kysten. Aktiviteten innen salg og utvikling av hyttetomter og hyttebygging i Drangedal kommune, har vokst videre gjennom 2018.

Lokale bedrifter driver jevnt godt og har jevn vekst. Befolkningsutviklingen, sysselsetting og boligprisutvikling er jevnt god lokalt.

Drangedal kommune er aktive i å utvikle lokalt næringsliv og har gjennom sin næringsavdeling – Vekst i Grenland, sammen med Drangedal Næringsforening Drangedal Bilruiter og Drangedal Sparebank, etablert Næringshage. Næringshagen er videreutviklet fra «Møteplassen» og målsetter å stimulere til knoppskyting og utvikling av lokalt næringsliv. Møteplassen har bidratt til at flere nyetablerte bedrifter har startet opp og flere bedrifter i tidlig fase har jobbet godt med utvikling.

2018 ble et jevnt godt år for næringslivet i Drangedal med stabile forhold for bedriftene. I Kragerø og Grenlands kommunene har næringslivet lagt bak seg et godt år.

BANKENS VIRKSOMHET

Sparebankene har en unik eierform ved at de er selveiende institusjoner. De har tradisjonelt ingen eiere. Dette er i ferd med å endre seg for veldig mange sparebanker, som har gjort Egenkapitalemissjoner og hentet inn eierandelskapital, og slik fått eksterne eiere som forventer utbytte. Hvert år setter banken av betydelige beløp til bankens gaveinstitutt og eventuelt til gavefond, samt at det i tiden fremover vil bli satt av eiernes andel av overskuddet til utbytte og utjevningfond.

Etter at gavene er delt ut og etter at skatt er betalt, kan derfor hele overskuddet tillegges egenkapitalen. Dette er mye av årsaken til at sparebankene etter hvert er blitt meget solide institusjoner.

Nils Sætre mottok Sparebankprisen for 2018.

Drangedal Sparebanks resultat for 2018 er godt. Den underliggende driften er styrket ytterligere og banken har en god posisjon som en selvstendig lokal sparebank.

Banken har i alle år bidratt til engasjement og aktivitet i de kommunene hvor vi har kontor. En stor del av de frivillige foreningene og organisasjonene i kommunene mottar hvert år fra bankens gavemidler betydelig økonomisk støtte til å drive sitt arbeid. På denne måten synliggjøres bankens hovedfilosofi om at vi først og fremst er til for lokalsamfunnet. I tillegg har banken en rekke samarbeidsavtaler som også bidrar til positive aktiviteter i nærmiljøet.

Det har i løpet av 2018 vært god aktivitet ved alle bankens kontor, og det har vært gjennomført aktiviteter og arrangement for kunder i ulike grupper. Stor aktivitet har resultert i mange nye kunder.

Banken er så langt tilfreds med utviklingen og ser frem til fortsatt vekst i forretningsvolumet. Det legges betydelig vekt på lønnsomhet, gode kundeopplevelser og porteføljeprodukter.

Markedsforhold

Styret er fornøyd med markedsutviklingen i 2018. Banken opplevde god kundetilstrømning gjennom hele året. Antall kunder ved årsskiftet utgjør 10.506, en

økning på 241 siden samme tid i fjor. Andelen kunder utenfor Drangedal kommune er nå 63 % (61 %). Bankens vekst og kundetilstrømning er en bekreftelse på at man har en solid tillit i lokalsamfunnet, godt omdømme i sine marked og at markedsposisjonen er styrket.

Merkevaren Drangedal Sparebank har en god posisjon i sine markedsområder. Bankens strategi er å vise omtanke for kunder og lokalsamfunn på en aktiv, pålitelig og hjelpsom måte. Banken tilbyr sine kunder lokal rådgivning og kundeservice, fra lokale kontor med lokale rådgivere. Markedsføring for øvrig har i hovedsak dreiet seg om direkte henvendelse til kunder, noe annonsering, samt sponsoravtaler med lag og foreninger.

Gjennom året har banken nok en gang markert seg som en av de bankene som har vært mest aktive i kundearbeidet og solgt mest produkter gjennom Eika Gruppen A/S. Kundene gir positiv respons på bankens utadrettede kundeaktivitet, er blant de mest fornøyde og lojale bankkundene i Norge

Banken arrangerer årlig kundeturer – i mars 2018 gikk turen til Holmenkollen og skiskyting.

Salg av skadeforsikring i bank øker fortsatt. Ved årsskiftet utgjorde forsikringsporteføljen kr. 43,8 millioner, som er det samme som i 2017. Vi har nå 3.160 kunder innen skadeforsikring. Dette er en nedgang på 17 kunder det siste året. Innen personforsikring har banken 1325 kunder.

Verdien av aksjer notert på Oslo Børs har blitt redusert med 1,9 % i løpet av året, og bankens kundeportefølje i aksjefond var pr. 31.12.2018 på totalt kr. 156,2 millioner (160,2 millioner).

Samfunnsansvar

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål.

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier. For å kunne synliggjøre bankens samfunnsansvar, er forutsetningen at banken makter å skape lønnsomhet, og som et minimum, etterlever alle lover og forskrifter.

I 2018 bidro banken samlet til gaver og sponsormidler med 1.800.000 kroner.

Banken bidro blant annet til Drangedal Drangedal Næringshage med kr. 125.000 i 2018

Det er også en forutsetning at banken har et godt forhold til sine medarbeidere og ledere, har et verdigrunnlag som etterleves og betyr noe for de ansatte, samt har de beste relasjoner til sine kunder og samarbeidspartnere.

Bankens har ikke rapportert avvik i 2018 knyttet til bankens etterlevelse av lover og forskrifter. Måling i kundetilfredshet viser at kundene er godt fornøyd med banken og scorer godt over gjennomsnittet, med en score på 89 i TNS Kantar sin kundeundersøkelse for banken mot personkunder og 91 i samme måling mot bedriftskundene. Dette er beste score blant bankene i Eika gruppen som deltok i undersøkelsen.

Samfunnsansvaret innebærer også at banken skal ha et bevisst forhold til sine interessenter og påse at bankens handlinger bidrar til en sosialt ansvarlig forretningsdrift. Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner som eksempel etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet, samt det ytre miljø.

I 2018 ble det rapportert 4 mistenkelige transaksjoner mens bankens øvrige hendelsesrapport ikke har avdekket vesentlige avvik. Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsertifisering.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminar mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter, forsvarlig utlånspraksis mv. hvor banken har 15 sertifiserte AFR rådgivere ved utgangen av 2018. Banken har 14 autoriserte rådgivere på kreditt, 5 sertifiserte dagligbank rådgivere, 2 sertifiserte BM rådgivere og 3 sertifiserte salgsledere, samt 16 GOS rådgivere innen forsikring. Autoriserte og sertifiserte rådgivere oppdaterer sin kunnskap årlig.

Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken.

Hvert år arrangerer banken kundetur for sine seniorkunder. I 2018 besøkte vi Holt kirke og Næs Jernverkmuseum.

EIKA GRUPPEN STYRKER LOKALBANKEN
Drangedal Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av 68 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Eika en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

Lokalbankene som styrker lokalsamfunnet

Lokalbankene bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. Fysisk nærhet og rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet gir unike kundeopplevelser sammen med den digitale hverdagsbanken. Det er kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjernevirksomhet er gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser til lokalbankene for moderne og effektiv bankdrift.

Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalt prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger for lokalbankene og deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene effektiv kommunikasjon og økt tilgjengelighet. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi-

og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser på disse områdene.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er lokalbankes kredittforetak som er eid av 66 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser.

Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på drøyt 100 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Loqal 2020-bankene og forholdet til Eika Alliansen

9. januar 2018 sa Drangedal Sparebank sammen med 10 andre lokalbanker opp sine avtaler med Eika Gruppen AS og dets datterselskaper. De fleste av avtalene har tre års oppsigelsestid. Dette medfører at avtalene, f.eks. hva angår dataleveranser, opphører 31.12.2021.

Hovedbegrunnelsen for våre oppsigelser var et ønske om å påvirke Eika Alliansen til å gjøre en strategisk retningsendring. Vi så og ser en utvikling hvor finanskonsernet står i sentrum. En konsekvens av dette er at de lokale sparebankene gradvis utvikles til salgskontorer for de produkter finanskonsernet leverer. Dette påvirker valg av IT-strategi med massiv satsning på mobil - apper som tilbyr finanskonsernets produkter og et forhøyet kostnadsnivå til utvikling og drift av disse og andre IT-løsninger. Dette fokuset på finanskonsernet, det eskalerende kostnadsnivået og det faktum at kostnadene relativt sett belastes de mindre bankene i større grad enn de

store kan ikke fortsette. Det er et behov for å endre styringsmodell og å skille banksamarbeidet fra finanskonsernet. Alle viktige beslutninger i alliansen kan i dag i realiteten fattes av de 15 største bankene.

Vi er av den oppfatning at en Alliance må bestå av banker som har interesselikheter og som har tilnærmet lik mulighet til å påvirke innholdet i og omfanget av samarbeidet.

Vi har skissert tre målbilder. Vi ønsker en endring av IT-strategi med større fokus på bankenes kjernedrift, en betydelig reduksjon av kostnadsnivået i handlingsplan og grunnpakke og en endring av styringsmodell hvor banksamarbeidet skilles ut fra finanskonsernet og styres av en egen organisasjon hvor avgjørelsesmyndigheten ikke domineres av noen ganske få banker. Dette vil kunne bidra til at tilliten mellom bankene i Alliansen og mellom bankene og administrasjonen kan bedres.

De 10 bankene som i dag utgjør Loqal 2020 er Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga – Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Disse bankene har det siste året arbeidet med vårt hovedmål, som har vært arbeidet med å få til en strategisk retningsendring i Eika Alliansen, i tillegg til å arbeide med konkrete alternative leverandører hvis hovedmålet ikke lar seg nå. Vi har i dag alternativer så vel hva angår finansielle produkter, dataløsninger og andre leveranser som vi i dag får gjennom Eika-samarbeidet. Flere banker viser interesse for våre alternativer.

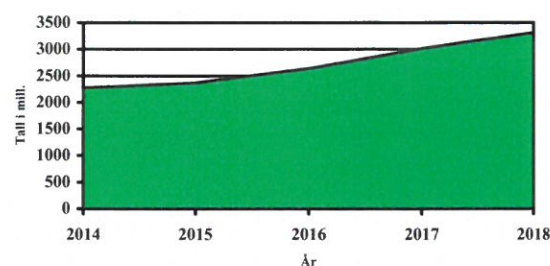
Ny styringsmodell i Eika Alliansen skal besluttes på generalforsamlingen i Eika Gruppen AS våren 2019. Beslutningen fattes med simpelt flertall. Etter utkjøpet av OBOS-aksjene kan en gruppe med større banker i Eika Gruppen AS bestemme hvilken styringsmodell som velges.

Loqal 2020-bankene representerer 11,4 % av eierskapet i Eika Gruppen AS. Våre leveranseavtaler med datalverandøren SDC utløper 31.12.2021. Våre oppsigelser gjelder ikke våre bankers direkte eierskap i og bruk av Eika Boligkreditt AS.

FORVALTNINGSKAPITALEN

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2018 på 3.309 millioner kroner. Dette er en økning på 293 millioner kroner, eller 9,7 %. Veksten i forvaltningskapitalen var i 2017 på 14,5 %.

Forvaltningskapital siste 5 år

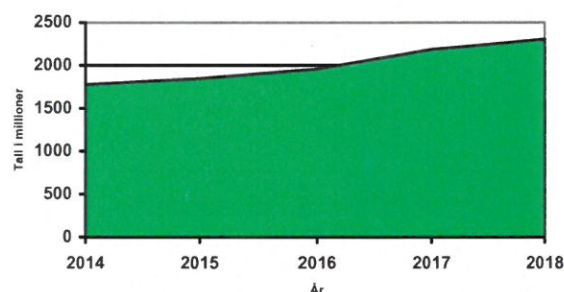
Banken har hatt god vekst i flere år, og arbeider for å opprettholde veksten i årene fremover. Konkurransen i markedet er tøff og krever mer av banken for å opprettholde en fortsatt jevn innskudds- og utlånsvekst.

INNSKUDDsutviklingen

Innskudd fra kunder har i 2018 økt med 5,4 % (11,8 %). Totalt økte innskuddene med 118,5 millioner kroner til 2.303 millioner kroner.

Geografisk fordeler innskuddene seg med 42,2 % fra Drangedal kommune, 10,6 % fra

Innskuddsutvikling de siste 5 år

Kragerø kommune, 19,5 % fra Grenland og 27,7 % fra resten av landet.

Banken er opptatt av å ha tilfredsstillende innskuddsdekning over tid, og har gjennom året valgt å tilpasse seg endringene i rentemarkedet på en forsvarlig måte. Bankens søker å opprettholde god innskuddsdekning over tid.

Likviditet

For at banken til enhver tid skal være sikret tilgang til ønsket lånekapital, legger styret vekt på en balansert utvikling av banken, god løpende inntjening, trygging av soliditeten og en tilfredsstillende finansiering gjennom kundeinnskudd.

Ved utgangen av 2018 var innskuddsdekningen på 80,8 %. Styret har stor fokus på bankens likviditetsrisiko. Totalt har banken etablert trekkfasiliteter på kr. 160 millioner. Disse har ikke blitt benyttet i løpet av inneværende år.

Gjennom bruk av Eika Boligkreditt A/S har banken fått en unik mulighet for å avlaste egen balanse. I løpet av 2018 har en tredjedel av bankens utlansvekst blitt plassert utenfor bankens egen balanse. Samlet har banken i dag om lag 31% av utlansvolumene plassert i Eika Boligkreditt AS. Dette bidrar til å redusere likviditetsrisikoen og dermed behovet for funding i pengemarkedet, noe som gir også de mindre bankene en anledning til å øke sine markedsandeler. Bankens utlansvekst i Eika Boligkreditt A/S har i 2018 kommet i alle bankens markedsområder, med størst andel i Kragerø og Grenland. Myndighetenes likviditetsreservekrav har gjennom hele året blitt oppfylt.

Norske myndigheter har fra 31.12.2017 satt krav til likviditetsindikator LCR på 100 – Banken har likviditetsindikator LCR pr. 31.12.2018 på 137.

Styret anser likviditetssituasjonen som tilfredsstillende.

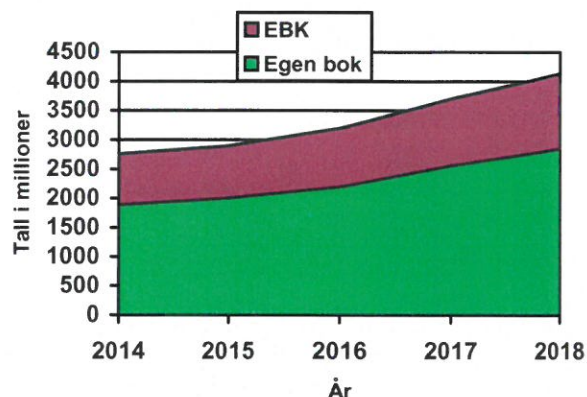
UTLANSUTVIKLINGEN

Totale utlån egne bøker økte med 294 millioner kroner i 2018 til totalt 2.851 millioner kroner, som er en økning på 11,5 % fra året før.

Utlånene er fordelt med 27,5 % i Drangedal kommune, 14,6 % i Kragerø kommune, 36,2 % i Grenland og 21,7 % til landet for øvrig. Av bankens samlede utlån er 85,2 % i personmarkedet og 14,8 % i næringslivsmarkedet.

I løpet av året har banken netto formidlet lån på kr. 141,3 millioner gjennom Eika Boligkreditt A/S. Den samlede utlansportefølje var pr. 31.12.18 kr. 1.286,8 millioner. Dette tilsvarer ca. 31,1 % av bankens brutto utlån. Disse lånene er

innenfor 60 % av boligens verditakst. Banken får returprovisjon på den låneporteføljen som legges inn i selskapet. Total utlansvekst inkl. Eika Boligkreditt AS utgjør i 2018 11,8 prosent.

Tap på utlån og garantier

Vårt garantiansvar overfor kunder er pr. 31.12.2018 på kr. 27.209.000 og fordeler seg med kr. 18.974.000 til personkunder og kr. 8.235.000 til næringslivet (inkl. primærnæringene). Av garantier til personkunder er kr. 17.550.000 relatert til lånegarantier knyttet til lån formidlet til Eika Boligkreditt A/S.

Netto tap for Drangedal Sparebank i 2018 er bokført med kr. 1.710.000.

Konstaterte tap på utlån er bokført med kr. 716.000, mens kr. 1.857.000 ble inntektsført på tidligere konstaterte tap.

Ved utgangen av året har banken foretatt individuelle nedskrivninger på kr. 9.323.000 knyttet til engasjement hvor det har vært objektive hendelser som har medført risiko for tap. I tillegg er det avsatt kr. 4.865.000 i gruppevisse nedskrivninger.

Samlede nedskrivninger i % av brutto utlån er 0,50 %. Etter styrets oppfatning er nedskrivningene tilstrekkelig til å møte uventede verdifall på dagens utlån, vurdert etter objektive basis.

Finanstilsynets utlansforskrift har blitt lagt til grunn. Alle større engasjementer er gjennomgått av styret. Misligholdte lån gjennomgås av styret hvert kvartal.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer tillegges stor vekt i banken. Kredittrisiko overvåkes bl.a. gjennom misligholdsrapportering, restanserapportering og risikoklassifisering. Ettersom bankens system for risikoklassifisering er relativt nytt, foreligger

det ingen fullgod historikk for å predikere gjennomsnittlig forventet tapsnivå for hver risikogruppe. Basert på erfaringstall og den sammensetning banken har i næringslivsporteføljen, antas forventet gjennomsnittlig årlig tap å utgjøre mindre enn 0,30 % for perioden 2019 – 2023. Størstedelen av tapene vil forventes å komme i høy og middels risikoklasse. Bokførte tap på utlån i 2018 utgjorde 0,06 % av brutto utlån.

Tapsnivået i person- og næringslivsmarkedet har generelt vært lavt i flere år, men man forventer at dette vil øke noe de neste årene med bakgrunn i økende rentenivå. Banken fører en forholdsvis konservativ linje med hensyn til sikkerhetskrav knyttet til utlån. Risikoen for tap på utlån kan bl.a. avhjelpes hvis banken utfører et godt håndverk ved kredittvurderingen, aktiv bruk av risikoklassifiseringssystem, oppfølging av hvert enkelt problemengasjement og gode inkassorutiner.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntekter. Dette vil også gjelde for næringslivsengasjementer i gruppen lav og middels risikogrupper, mens tap i risikogruppe høy forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Risikoklassifisering

I løpet av året har det blitt foretatt regnskapsanalyse og risikoklassifisering av alle aksjeselskap med et vesentlig låneengasjement.

Banken har i 2015 innført nytt risikoklassifiseringssystem som er PD basert, og vektlegger kundenes økonomiske adferd og betjeningsevne i stor grad, og sikkerhet i mindre grad.

Risikoklassifiseringssystemet deler kundene i klasser fra 1 – 12. Klasse 1 – 3 er lav risiko, klasse 4 – 7 er middels risiko og klasse 8 – 10 er høy risiko. Klasse 11 er misligholdte engasjementer og klasse 12 er tapsutsatte engasjementer. (se note 5)

Ved utgangen av 2018 var 100 % av kundeengasjementene klassifisert.

Etter at vi har foretatt en fullstendig klassifisering av kundeporteføljen viser det seg at 70,1 % (71,9 %) av disse engasjementene defineres med lav risiko, 5,5 % (7,0 %) defineres som høy risiko og

23,4 % (20,5 %) med middels risiko. Dette må sees som en positiv utvikling av risiko i bankens kundeportefølje siste året. Utviklingen stemmer godt overens med bankens risikoprofil og arbeidet vårt med utsatte engasjement, samt hvordan vi vektlegger og måler risiko. Banken holder lav risikoprofil, dette gjenspeiles også ved lave tap og lav grad av mislighold.

Personkunde engasjementene blir vurdert utfra økonomisk adferd og betjeningsevne.

Næringsengasjementer blir klassifisert etter samme risikoklassifiseringsmodell, hvor adferd og regnskap hovedsakelig blir lagt til grunn.

Banken har gode rutiner for avdekking og oppfølging av tapsutsatte engasjement.

Det har ikke oppstått vesentlig endring i bankens kredittrisikoprofil i løpet av 2018.

VERDIPAPIRER

Verdien av aksjer og egenkapitalbevis notert på Oslo Børs har blitt redusert med 1,9 % i 2018.

Beholdningen av bankens aksjer, fond og egenkapitalbevis var ved utgangen av året bokført til kr. 136,3 millioner mot kr. 117,2 millioner i 2017.

Aksjer bokført til varig eie (anleggsaksjer) utgjør ca. kr. 79,8 millioner, hvorav den største aksjeposten er kr. 67,8 millioner som er aksjer i bankens strategiske samarbeidspartner Eika Boligkreditt A/S. Obligasjonsbeholdningen var pr. 31.12.2018 bokført til kr. 149,9 millioner. Netto verdiutvikling på verdipapirer er i 2018 bokført med kr. 1,25 millioner. Svak utvikling aksjemarked og pengemarked i 2.halvår har bidratt til noe svakere avkastning på bankes verdipapirportefølje.

Plasseringer i rentebærende verdipapirer, aksjer, fond og egenkapitalbevis preges av bankens konservative holdning til risikoeksponering.

RISIKOSTYRING

Bankens styre og administrasjon har prioritert arbeidet med risikostyring og vil fortsatt gjøre dette. Banken legger stor vekt på å ha god oversikt og styring med de forskjellige risiko-områdene. De risikoområdene som banken har definert i sin virksomhet, fremgår av bankens noter. De hovedtyper av finansiell risiki som gjennom året har vært mest relevante for

banken er kredittisiko, likviditetsrisiko, renterisiko/kursrisiko, behandlingsrisiko og markedsrisiko. Banken har som et av sine hovedmål å ha en lav risikoprofil.

Kredittisiko

Risikoen for at en kunde ikke kan oppfylle sine forpliktelser, f.eks. tilbakebetale et lån p.g.a. manglende betalingsevne eller vilje.

I henhold til fastlagte rutiner for utlånsvirksomheten legges stor vekt på betalingsevne og sikkerhet. De ansatte i banken, og til dels styrets medlemmer, har normalt god kjennskap til kundene også utover det som fremkommer av sakspapirene og har derfor gode muligheter til å foreta en vurdering av kundenes evne og vilje til å betjene lånene. Når mislighold oppstår sendes det 2 varsler før ytterligere tiltak iverksettes. Videre behandles restanser innen utlånsporteføljen hvert kvartal av styret.

Maksimal grense for et enkelt engasjement, fastsatt av Finansdepartementet, er 25% av bankens ansvarlige kapital. Ved utgangen av 2018 hadde banken ingen kunder hvor innvilget engasjement samlet sett var utover 10% av ansvarlig kapital.

Det vesentlige av bankens utlån er sikret med pant i fast eiendom, noe som medfører at prisutviklingen i eiendomsmarkedet således er av stor betydning for sikkerheten knyttet til utlånsporteføljen.

Netto misligholdte lån var pr. 31.12.2018 på kr. 3.806.000 mot kr. 1.997.000 pr. 31.12.2017.

Netto tapsutsatte lån har økt fra kr. 7.477.000 pr. 31.12.2017 til kr. 17.928.000 pr. 31.12.2018.

Styret vurderer risikoen for større tap i låne- og garantiporteføljen som relativ liten. Rutiner for bevilgning og utbetaling av lån er etter styrets oppfatning tilfredsstillende. En anser derfor bankens nedskrivninger for tap som fullt ut betryggende.

Nedskrivningene følger Finanstilsynets utlånsforskrift.

Likviditetsrisiko

Risikoen for at banken ikke har tilstrekkelig med likvider på et bestemt tidspunkt til å møte sine forpliktelser som forfaller.

Styret har stor fokus på likviditetsstyringen.

Banken har vært aktiv i fundingmarkedet i 2018. Banken har utstedt tre nye markedslån og økt et eksisterende markedslån. I samme periode har vi hatt ett forfall. Totalt har vi hatt en nettoøkning på 130 millioner kroner i markedsfinansiering i 2018. Det har vært et normal år i fundingmarkedet i 2018 med en god inngang i spreadene gjennom året. Banken hadde et obligasjonslån i DNB på kr. 100 millioner til forfall i 2018, det ble innfridd i september.

I april økte banken et senior obligasjonslån i Sparebank 1 Markets med kr. 50 millioner til kr. 125 millioner med forfall mai 2021. Lånet ble tatt opp for å finansiere god utlånsvækst.

I august tok banken opp et gjeldsbrevlån i KFS på kr. 50 millioner med forfall september 2021, og et senior obligasjonslån i Swedbank på kr. 100 millioner med forfall august 2020. Disse lånene er tatt opp som refinansiere obligasjonslån til forfall i september 2018, samt finansiering av utlånsvækst.

I november tok banken opp et sertifikatlån i SEB på kr. 55 millioner med forfall november 2019. Dette lånet ble tatt opp for å finansiere god utlånsvækst.

Oversikt over obligasjonslån/gjeldsbrevlån i pengemarkedet:

	Opptatt år	Forfall	Gjeld pr. 31.12
Obligasjonslån	2016	2019	61 millioner
Obligasjonslån	2017	2020	100 millioner
Obligasjonslån	2017	2021	125 millioner
Obligasjonslån	2018	2020	100 millioner
Sertifikatlån	2018	2019	55 millioner
Gjeldsbrevlån	2017	2021	50 millioner
Gjeldsbrevlån	2018	2021	50 millioner
Ansv. Obligasjonslån	2014	2024	30 millioner
Fondsobligasjon	2017		30 millioner

Banken har nå totalt kr. 601 millioner i lån fra pengemarkedet.

Gjennom effektiv og god drift, som sikrer god inntjening og minimaliserer tap på bankens utlån og verdipapirplasseringer, mener vi å ha god tillit i pengemarkedet.

For å styrke bankens kapitaldekning ble det i 2007 utstedt et fondsobligasjonslån på kr. 25 millioner. Banken søkte og fikk godkjent innløsning av denne i 2017, og etablerte en ny evigvarende fondsobligasjon på kr. 30 millioner i juni 2017.

I mars 2014 tok banken opp ansvarlig obligasjonslån på kr. 30 millioner med forfall mars 2024. Lånet har ordinær call i mars 2019, og vil da bli callet. Samtidig vil banken legge ut et nytt ansvarlig lån.

I tillegg har banken kommiterte trekkrettigheter på til sammen 160 millioner kroner. Disse har ikke vært benyttet i løpet av 2018. Ved utgangen av året hadde banken en likviditetsreserve inkl. lånerammer i Norges Bank og DNB på kr. 440,0 millioner.

Bankens strategiplan foreskriver også et øvre tak for å sikre en akseptabel balanse mellom innskudd- og utlånsvirksomheten. Banken har en innskuddsdekning i forhold til utlån på 80,8 % (85,4 %). I henhold til vedtatt strategiplan skal innskudd i % av utlån ikke være lavere enn 80 %. Årsaken til utviklingen er høyere utlånsvekst i forhold til innskuddsvekst. Banken har sterkt fokus på å styrke innskuddsdekningen.

I forbindelse med tilpasning til nye likviditetsreservekrav som kommer de nærmeste årene, har banken fokus på å få mer bindingstid, spesielt mot største innskuddskundene.

Jfr. note 3 hvor det er gitt nærmere oversikt over likviditetsforhold og om likviditetsrisiko ved årsslutt.

Kontantstrømanalysen viser en negativ kontantstrøm på 0,7 millioner kroner for 2018. Banken har hatt en større utlånsvekst enn innskuddsvekst i 2018, og negativ kontantstrøm fra driften er finansiert med innskudd i kredittinstitusjoner, ved å utstede obligasjonslån, samt emisjon av EK-bevis.

Likviditetsbeholdningen pr 31.12.2018 var 164,8 millioner kroner. I tillegg kommer ubenyttet trekkrettigheter på 160 millioner kroner.

Renterisiko/kursrisiko

Risikoen for at endringer i rentenivået kan påvirke lønnsomheten i ugunstig retning. Renterisiko/kursrisiko sees i sammenheng i forbindelse med verdipapirer.

Bankens lånekunder ønsker ofte langsiktig finansiering, mens bankens

innskuddskunder i praksis kan disponere sine innskudd på kort varsel.

Ved økende markedsrente må banken raskt foreta en økning i innskuddsrenten for å unngå at innskyterne flytter sine innskudd over til andre finansinstitusjoner. Hoveddelen av utlån til kunder er gitt til såkalt flytende rente, men i praksis vil det ta opp til to måneder fra rentejustering er besluttet til den har fått full effekt for bankens utlånskunder. Ved en renteoppgang i markedet vil det derfor normalt oppstå et visst tap for banken.

Ved at banken til en viss grad funder seg ved å ta opp obligasjonslån i markedet, hvor rentefastsettelsen er basert på 3 måneders NIBOR oppstår det en renterisiko ved et generelt fall i markedsrenten. Renterisikoen dempes imidlertid noe ved at pengemarkedslånene har forskjellige tidspunkt for renteregulering.

I henhold til de erfaringer en har fra tidligere renteendringer viser det seg at renterisikoen for Drangedal Sparebank ikke er særlig stor (jfr. note nr. 3).

Ved utgangen av året var det totalt innvilget kr. 58,6 millioner i fastrentelån. I det alt vesentlige er bindingstiden for lånene 3, 5 og 10 år. Banken har inngått renteswapavtaler for totalt 50 millioner kroner for å redusere vår renterisiko for disse lånene. Banken har ikke innskudd med bundet rente.

Beholdningen av sertifikater og obligasjoner utgjør til sammen kr. 149,8 millioner. Durasjonen (gjenværende løpetid) er 0,13 år. Kursendringen på verdipapirporteføljen ved en renteendring på 1 % utgjør kr. 192.361.

For bankens investeringer i verdipapirer og andre finansplasseringer, har styret vedtatt egen instruks som fastsetter øvre grenser for plasseringer i de forskjellige typer papirer og likviditetsinnskudd i norske forretnings- og sparebanker.

Gjennomsnittlig durasjon (vektet løpetid) på bankens obligasjonsbeholdning skal ikke overstige 2 år, mens rentefølsomheten ikke skal overstige kr. 700.000. Det er fastsatt regelmessig rapportering til styret om bankens plasseringer og utførte handler med verdipapirer.

Banken har egen valutabeholdning. Beholdningen var pr. 31.12.2018 bokført til

kr. 444.205. Risikoen knyttet til valutabeholdningen anses som liten.

Vi er ikke finansiert med valuta og har heller ikke inntekter i valuta. Styret vurderer renterisikoen på verdipapirer som moderat.

Nøkkeltall (i % av GFK)	2018	2017	2016	2015	2014
Rentenetto	1,77	1,76	1,74	1,91	2,07
Øvrige inntekter	0,94	1,07	1,03	0,93	1,06
Driftskostnader	1,54	1,65	1,54	1,69	1,67
Driftsresultat før tap	1,16	1,11	1,22	1,14	1,51
Tap på utlån	0,06	0,06	0,09	0,16	0,12
Driftsresultat etter skatt	0,91	0,86	0,95	0,73	1,31
Ek - forrentning % (etter skatt)	9,2	8,6	8,9	6,9	13,1

Behandlingsrisiko

Risikoen for at mennesker, maskiner, rutiner og systemer ikke fungerer som forutsatt, og at lov og regelverk ikke følges.

Banken har gjort seg svært avhengig av moderne teknologi, særlig IT-løsninger. I samarbeid med eksterne leverandører er det lagt ned et omfattende arbeid for å sikre stabilitet og trygghet i disse løsningene, og å forhindre at uvedkommende skal få tilgang til bankens data.

Internkontroll:

Styret har fastsatt prinsipper for internkontrollen i banken på de ulike aktivitetsområder og påsett at den er etablert i samsvar med lover, forskrifter og interne retningslinjer. Den interne kontrollen er etter vår mening gjennomført i henhold til Finanstilsynets forskrift.

Bankens kontrollmodell er innarbeidet på alle nivåer i banken, og er med på å høyne driftskvaliteten i hele organisasjonen, ved at det regelmessig foretas kontroller av definerte risikoområder.

Styret har fortløpende vurdert kapitalbehovet gjennom ICAAP-beregninger. I 2017 ble det gjennomført beregninger av Pilar II - SREP tillegg for banken. Dokumentasjon av bankens beregninger ble sendt Finanstilsynet som i sin endelige rapport fastsatte Pilar II - SREP tillegget til 2,2 %.

Styret anser bankens kapitaldekning som fullt ut betryggende. Årets rapport vedrørende kvalitetssikring og internkontroll er avlagt og forelagt styret.

I løpet av 2018 er det rapportert 4 saker til Økokrim som relateres til hvitvasking av penger.

RESULTATREGNSKAPET

Driftsresultat før tap viser et overskudd på kr. 36.867.000 mot kr. 33.833.000 i 2017. Dette utgjør i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital 1,16 % (1,17 %). Resultatet av ordinær drift etter skatt var Kr. 28.750.000 mot kr. 24.760.000 i 2017, som utgjør 0,91 % (0,86 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Vår beholdning av verdipapirer er bokført til laveste verdi av anskaffelseskost eller markedsverdi. Egenkapitalrentabiliteten etter skatt ble 9,2 %, noe som må betegnes som tilfredsstillende i lys av det lave rentenivået.

Rentenetto

Bankens hovedinntektskilde er rentenettoen. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter var i 2018 kr. 56,1 millioner. Dette er en oppgang på kr. 5,5 millioner siden 2017. Målt i forhold til den gjennomsnittlige forvaltningskapitalen ble rentenettoen økt med 0,01 prosentpoeng til 1,77 %. Banken har valgt å plassere en del av overskuddslikviditeten i pengemarkedsfond og i obligasjoner. Avkastningen på pengemarkedsfond blir ført som gevinst på verdipapirer og ikke på rentenettoen.

Økonomene har noe ulikt syn på hvordan rentenivået vil utvikle seg i 2019. Flertallet er av den oppfatning at rentene skal opp. Norges Bank legger til grunn en renteendring i løpet av våren og en mot slutten av året, dette som følge av bedre økonomiske nøkkeltall. Markedet priser også inn stigende rentebane og en renteøkninger i 2019.

Finanstilsynet gjør løpende vurderinger med hensyn til kapitalkrav i tilknytning til utlån til boligmarkedet. Dette vil kunne påvirke markedets tilgang på kapital og bankenes krav til inntjening og derigjennom markedsrenten. Styret vil følge utviklingen av rentenettoen nøye.

Andre inntekter

Andre driftsinntekter har i 2018 hatt en svak utvikling. Reduksjonen i andre driftsinntekter var i 2018 på kr. 990.000 til kr. 29.806.000. Hovedårsaken til reduksjonen skyldes svakere inntekter på verdipapirporteføljen. Provisjonsinntektene har økt som følge av at bankens porteføljer innen skade- og livsforsikring og kredittkort har hatt en fin økning. Provisjonsinntektene fra Eika Boligkreditt AS har hatt en jevn og

god økning i 2018 som følge av god økning i porteføljen og noe økte marginer.

Driftskostnadene

De samlede driftskostnadene økte med kr. 1.465.000 til kr. 48.991.000 sammenlignet med året før. Driftskostnadene i % av driftsinntektene utgjorde 57,1 % (58,4 %) i 2018.

Økningen i driftskostnadene skyldes generell økning i lønns- og administrasjonskostnader, samt IT- og utviklingskostnader.

Forvaltningskapitalen pr. utførte årsverk utgjorde ca. kr. 116 millioner kroner mot kr. 106 millioner kroner i 2017.

Kontroll med kostnadsutviklingen vil alltid være en av styrets viktigste oppgaver.

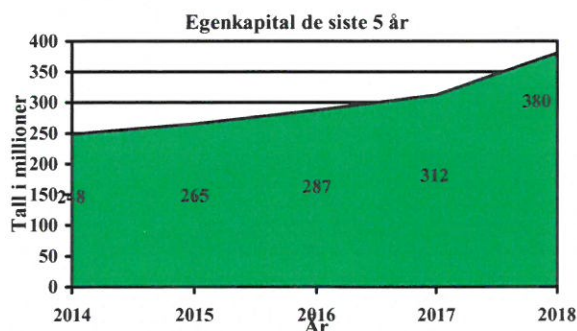
Kostnadsnivået er i stor grad et resultat av kvalitetskrav og totalt produkttilbud, og fra styrets side foretas en løpende vurdering av hva banken vil være best tjent med.

Etter styrets mening gir resultatregnskapet og balanse med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om årets virksomhet og bankens stilling ved årsskiftet. Det har etter styrets vurdering heller ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for banken etter regnskapsårets utgang.

Bankens årsregnskap er lagt frem med forutsetning om fortsatt drift, og styret kan bekrefte at forutsetningen for dette er tilstede.

EGENKAPITAL OG SOLIDITET

Med årets overskudd utgjør sparebankens fond kr. 335,0 millioner. I tillegg kommer bankens gavefond på kr. 4,5 millioner.

Banken gjennomførte en vellykket fulltegnet første gangs emisjon og utstedte 400.000 Egenkapitalbevis til lokale kunder og investorer. Egenkapitalbevisene fordeler seg på 184 private og institusjonelle eiere.

Banken fikk dermed tilført ny eierkapital på kr. 40 millioner som tillegges bankens egenkapital.

Den totale egenkapitalen utgjør dermed kr. 379,5 millioner, som tilsvarer 11,5 % (10,3 %) av samlet forvaltningskapital. Dette er årsaken til den store økningen i bankens egenkapital for 2018 – se figur over.

Egenkapitalrentabiliteten etter skatt var 9,2 % mot 8,6 % i 2017. Det lovbestemte minstekravet til kapitaldekning fastsetter at alle banker skal ha en kapitaldekning på minst 15,5 % inklusiv alle buffere. I tillegg kommer et fastsatt Pilar II tillegg på 2,2 %. Samlet gir dette et minimumskrav på 17,7 %. Ved utgangen av 2018 var kapitaldekningen for Drangedal Sparebank 22,79 %, mens den var 20,88 % pr. 31.12.2017. Ren kjernekapital var 19,27 %.

I tillegg til Sparebankens fond har banken utstedt 30 millioner i fondsobligasjoner og 30 millioner i ansvarlig obligasjonslån.

Styret vurderer fortløpende om banken har tilstrekkelig kapitaldekning.

Styret har vedtatt at banken skal ha konsolidert minimumsnivå på kapitaldekning som til enhver tid ligger minimum 1,0 % over lovens minimumskrav til banken. Dette inkluderer minstekrav, gjeldende bufferkrav og pilar 2 (SREP). Den samme bufferen gjelder også uvektet kjernekapitalandel.

Dette fører til følgende minimumsmål med dagens bufferkrav (konsolidert):

Ren kjernekapitaldekning	14,8 %
Kjernekapitaldekning	16,3 %
Kapitaldekning	18,3 %
Uvektet kjernekapitalandel	6,0 %

Styret anser bankens soliditet som tilfredsstillende.

ARBEIDSMILJØ, LIKESTILLING OG YTRE MILJØ

Ved utgangen av 2018 hadde banken 32 ansatte hvorav 10 på deltid. Dette utgjør til sammen 28,5 årsverk.

Sykefraværet i årets løp utgjorde 9,1 % av totale dagsverk, hvorav 0,1 % skyldes fravær med syke barn.

Sykefraværet har vært spesielt høyt i 2018, det har vært flere tilfeller av langtids sykefravær, dette er sammensatt og har

flere årsaker. Stor aktivitet og arbeidsmengde medfører belastning for bankens medarbeidere over tid. Samtidig opplever banken at noen medarbeidere har hatt helsemessige plager i noe større grad i 2018.

Tilsvarende tall for 2017 var 3,6 %.

Arbeidsmiljø

Drangedal Sparebank har som mål å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Grunnlag for bankens virksomhet er krav til redelighet og forretningsmoral, og ansatte forventes å ha integritet og holdninger i samsvar med bankens etiske retningslinjer.

Samarbeidet med de ansatte og arbeidsmiljøet som helhet må betegnes som godt, og det er ikke iverksatt ekstraordinære arbeidsmiljøtiltak gjennom 2018. Avtale med Vestmar Bedriftshelsetjeneste er videreført samtidig som rutineene knyttet til HMS er gjennomgått. Bankens sikkerhetsutstyr blir jevnlig testet og sikkerhetsrutiner gjennomgått. De fysiske arbeidsforholdene anses å være gode, både hva angår utstyr og lokaliteter.

Banken har utvidet og modernisert sine kontorlokaler i Storgata 96C i Porsgrunn. De nye lokalene legger godt til rette for gode fysiske arbeidsforhold, større fleksibilitet og god og tilrettelagt plass til bankens medarbeidere og bankens møteaktivitet. Utvidelsen og oppgraderingen har medført at banken har aktivert en investering i driftsmidler og immaterielle eiendeler på kr. 4.4 millioner.

Det har ikke vært personskader eller materielle skader i løpet av året.

Pensjonsordning

Gammel AFP-ordning er avviklet og som erstatning for denne er det etablert en ny ordning. Den nye ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet

som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premieutbetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke de kommende årene. Dette betyr at ansatte kan gå av med AFP fra fylte 62 år.

Videre har bankens ansatte kollektiv pensjonsforsikring, gruppelivsforsikring og lovbestemt personalgarantiforsikring. Banken har i 2016 lukket sin ytelsesbaserte tjenstepensjon og konvertert gjenværende ansatte til innskuddsbasert tjenstepensjon. Fra 01.01.2017 trer en oppgradert innskuddsbasert tjenstepensjon i kraft. Den kollektive pensjonsforsikringen gir de ansatte tilleggspensjon fra fylte 67 år.

Av bankens 32 ansatte er 24 kvinner og 8 menn. I bankens ledergruppe er det 6 personer, 4 menn og 2 kvinner. Bankens styre består av 3 menn og 2 kvinner.

Lønn og øvrige arbeidsbetingelser fastsettes på bakgrunn av stilling, utdanning, erfaring og personlige egenskaper etter et bestemt fastlagt mønster. Det er for likeverdige stillinger ikke påviselige lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Det er styrets oppfatning at likestillingen i Drangedal Sparebank har funnet et naturlig mønster og at det i dag ikke er nødvendig å gjennomføre spesielle tiltak.

Banken forurensrer ikke det ytre miljøet, og det er derfor heller ikke gjennomført spesielle tiltak på området.

Banken har ikke drevet noen virksomhet innen området forskning og utvikling i 2018.

ARBEIDET I STYRET

Bankens styre har i 2018 bestått av:

- **Arne Lunde**, styrets leder
- **Jan Gunnar Tors**, styrets nestleder
- **Linda Amanda Celin**, styremedlem
- **Anne Marit Dalene**, styremedlem (ansattes repr.)
- **Kai Tore Austad**, styremedlem
- **Anne Britt Kåsa**, (fast møtende varamedlem til styret)

Styret har hatt 11 ordinære styremøter og 6 ekstraordinære styremøter i løpet av året, og behandlet 124 saker. Arbeidet i styret har i hovedsak vært å følge opp interne kontrollrutiner, rapportering og organisasjonsplan.

I løpet av 2018 har bankens styre og administrasjon jobbet med bankens strategi gjennom samarbeidet med Loqal2020 – bankene. Styret er opptatt av at banken har bærekraftig økonomisk utvikling for å styrke sin posisjon som selvstendig lokal sparebank. Banken er tydelige på å tilby lokal rådgivning fra lokale kontor med lokale rådgivere, samtidig som banken i stor grad tilbyr alt av tilgjengelige digitale produkter og tjenester for kunder. Styret er bekymret for kostnadsutviklingen som følge av medlemskapet i Eika Alliansen, og har valgt å gå til oppsigelse av driftsavtalen med Eika Gruppen AS.

Banken skal oppfattes som den foretrukne i sine markeds områder hva gjelder kundeopplevelse, uavhengig på hvilken måte du er i kontakt med banken. Styret er opptatt av å utvikle bankens soliditet og ivareta høy aktivitet ved kontorene.

Styret har også på dagsorden drøftelser av lokale og regionale utfordringer i det samfunnet vi lever og arbeider i. Styret samarbeider meget godt, og det er stor enighet om de fremtidige veivalg for banken.

DISPONERING AV ÅRETS OVERSKUDD

Årsoverskuddet på kr. 28.750.000 etter skatt foreslår styret disponert slik:

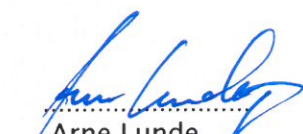
Gaver	kr 600.000
Utbytte	kr 292.000
Utjevningsfond	kr 30.547
Overføres sparebankens fond	kr 27.827.453

TAKK

Styret vil til slutt rette en varm takk til våre mange kunder, både nye og gamle, for den tilliten de har vist banken ved å bruke den til sine forretninger. Styret retter også en varm takk til bankens medarbeidere for stor innsats og godt samarbeid i et hektisk og krevende år. Styret er stolte over den måten medarbeiderne mestrer alle oppgavene på og kjenner seg overbevist om at utfordringene som ligger foran oss vil bli håndtert på en fullt ut tilfredsstillende måte.

Drangedal 31. desember 2018

25. februar 2019

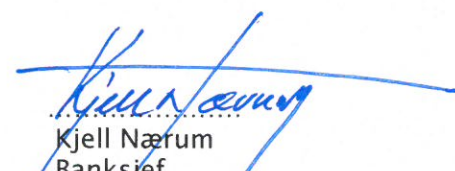

Arne Lunde
Styrets leder

Jan Gunnar Tors
Styrets nestleder

Linda Amanda Celin
Styremedlem

Kai Tore Austad
Styremedlem

Anne Marit Dalene
Styremedlem
Ansattes representant

Kjell Nærum
Banksjef

Drangedal Sparebank

RESULTATREGNSKAP

(Beløp angitt i hele kroner).

	2018	2017
Renteinntekter og lignende inntekter		
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	413.460	311.511
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	93.019.377	84.468.915
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende inntekter	2.866.702	3.219.594
Andre renteinntekter og lignende inntekter	-	-
Sum renteinntekter og lignende inntekter	96.299.539	88.000.020
Rentekostnader og lignende kostnader		
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	1.209.244	238.844
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	27.027.324	26.041.384
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	8.094.400	7.766.093
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	2.438.085	2.006.182
Andre rentekostnader og lignende kostnader (Bankenes Sikringsfond)	1.477.377	1.383.597
Sum rentekostnader og lignende kostnader	40.246.430	37.436.100
I. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	56.053.109	50.563.920
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		
Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	3.810.798	3.962.011
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	3.810.798	3.962.011
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		
Garantiprovisjon	272.380	294.083
Andre gebyrer og provisjonsinntekter (note 10)	26.662.118	25.273.586
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	26.934.498	25.567.669
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		
Andre gebyrer og provisjonskostnader	2.192.277	2.601.053
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	2.192.277	2.601.053
Netto verdiendr. og gevinst/tap på valuta og verdip. som oml.midl.		
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	108.450	413.850
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	693.720	2.913.528
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	444.638	532.242
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	1.246.808	3.859.620
Andre driftsinntekter		
Driftsinntekter faste eiendommer	-	-
Andre driftsinntekter	5.701	7.056
Sum andre driftsinntekter	5.701	7.056
II Netto andre driftsinntekter	29.805.528	30.795.303
III Sum driftsinntekter	85.858.637	81.359.223
Lønn og generelle administrasjonskostnader		
Lønn m.v.		
Lønn (note 14 og 16)	18.749.310	18.492.274
Pensjoner (note 15)	2.077.681	1.864.803
Sosiale kostnader	4.499.893	4.646.579
Administrasjonskostnader	15.100.467	14.242.975
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	40.427.351	39.246.631
Avskrivning m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		
Ordinære avskrivninger (note 18)	1.068.824	898.100
Sum avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1.068.824	898.100
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	276.018	200.456
Andre driftskostnader (note 17)	7.219.355	7.181.313
Sum andre driftskostnader	7.495.373	7.381.769
IV Sum driftskostnader	48.991.548	47.526.500
V Driftsresultat før tap	36.867.089	33.832.723
Tap på utlån, garantier m.v.		
Tap på utlån (note 4)	1.710.126	1.808.942
Tap på garantier m.v.	-	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	1.710.126	1.808.942
Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler		
Nedskrivning	-	-
Gevinst	1.770.363	44.712
Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler	1.770.363	44.712
Skatt på ordinært resultat (note 19)	8.177.326	7.308.493
VI Resultat av ordinær drift etter skatt	28.750.000	24.760.000
VII Resultat for regnskapsåret	28.750.000	24.760.000
Overføringer og disponeringer		
Avsatt til utbytte	292.000	-
Overført til sparebankens fond	27.827.453	24.160.000
Overført til gaver	600.000	600.000
Overført til utjevningfond	30.547	-
Sum disponeringer (note 20)	28.750.000	24.760.000

Drangedal Sparebank

BALANSE

(Beløp angitt i hele kroner)

EIENDELER

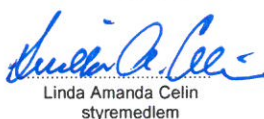
	31.12.2018	31.12.2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker	71.846.386	66.334.065
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	93.003.492	99.252.335
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist (note 8)	3.000.000	1.500.000
sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	96.003.492	100.752.335
Utlån til og fordringer på kunder		
Kasse-/drifts- og brukskreditter	226.084.674	214.218.042
Byggelån	67.819.455	36.878.363
Nedbetalingslån	2.557.000.140	2.305.505.215
Sum utlån før spesifiserte og uspes. tapsavsetninger	2.850.904.269	2.556.601.620
Individuelle nedskrivninger på utlån	-9.322.999	-6.403.092
Gruppevise nedskrivninger på utlån	-4.865.000	-4.586.000
Sum netto utlån og fordringer på kunder (note 4)	2.836.716.270	2.545.612.528
Overtatte eiendeler	300.000	300.000
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		
Utstedt av andre		
Sertifikater og obligasjoner	149.874.400	169.738.900
Sum sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning (note 7)	149.874.400	169.738.900
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis (note 9)	136.283.209	117.166.650
Eierinteresser i tilknyttede selskaper		
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper	-	-
Eierinteresser i konsernselskaper		
Eierinteresser i andre konsernselskaper	-	-
Immaterielle eiendeler		
Utsatt skattefordel (note 19)	43.581	57.798
Andre immaterielle eiendeler	-	-
Sum immaterielle eiendeler	43.581	57.798
Varige driftsmidler		
Maskiner, inventar og transportmidler	5.885.100	2.253.100
Bygninger og andre faste eiendommer	1.603.100	1.875.000
Sum varige driftsmidler (note 18)	7.488.200	4.128.100
Andre eiendeler		
Andre eiendeler	3.078.895	4.553.428
Sum andre eiendeler	3.078.895	4.553.428
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatt inntekter		
Opptjente ikke mottatte inntekter	7.116.147	6.470.388
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	103.124	876.254
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	7.219.271	7.346.642
SUM EIENDELER	3.308.853.704	3.015.990.446

Drangedal Sparebank
BALANSE

	31.12.2018	31.12.2017
GJELD OG EGENKAPITAL		
GJELD:		
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	-	-
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	100.000.000	50.000.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner (note 5)	100.000.000	50.000.000
Innskudd fra og gjeld til kunder		
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	1.634.504.172	1.577.213.845
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	668.399.918	607.178.954
Sum innskudd fra og gjeld til kunder (note 5)	2.302.904.090	2.184.392.799
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		
Sertifikatgjeld	55.000.000	-
Obligasjonsgjeld	386.010.322	390.238.671
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (note 5)	441.010.322	390.238.671
Annen gjeld		
Annen gjeld	20.269.999	14.676.212
Sum annen gjeld (note 5)	20.269.999	14.676.212
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter	5.201.597	5.100.068
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	-	-
Utsatt skatt	-	-
Sum avsetn. for pål. kostnader og forpliktelser	-	-
Ansvarlig lånekapital		
Evigvarende ansvarlig lånekapital (fondsobligasjon)	29.959.000	29.947.000
Annen ansvarlig lånekapital	29.997.500	29.982.500
Sum ansvarlig lånekapital (note 6)	59.956.500	59.929.500
SUM GJELD	2.929.342.508	2.704.337.250
Egenkapital		
Egenkapitalbevis	40.000.000	-
sum innskutt egenkapital (note 20)	40.000.000	-
Sparebankens fond	334.980.649	307.153.196
Gavefond	4.500.000	4.500.000
Utljevningsfond	30.547	-
Sum opptjent egenkapital (note 20)	339.511.196	311.653.196
SUM EGENKAPITAL	379.511.196	311.653.196
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	3.308.853.704	3.015.990.446
POSTER UTENOM BALANSEN		
Betingede forpliktelser		
Garantier	27.208.805	31.566.473
Andre forpliktelser	90.658.719	95.276.658
Sum betingede forpliktelser (note 12)	117.867.524	126.843.131

Drangedal, 31. desember 2018
25. februar 2019

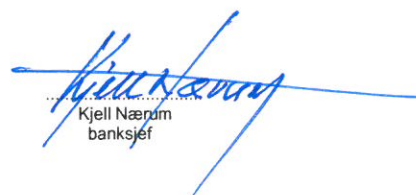

Arne Lunde
styrets leder

Linda Amanda Celin
styremedlem

Kai Tore Austad
styremedlem

Jan Gunnar Tors
styrets nestleder

Anne Marit Dalene
ansattes representant

Kjell Nærdm
banksjef

Drangedal Sparebank

KONTANTSTRØM ANALYSE

(Beløp i hele 1000 kr)

	2018	2017	2016
Årets avdrag på nedbetalingslån mv til kunder	804.689	811.863	463.620
Nydiskonterte nedbetalingslån mv i året til kunder	-1.056.900	-1.140.100	-696.695
Endring i saldo på kreditter	-42.808	-36.414	40.316
Rente- og provisjonsinnbetalinger på utlån	92.373	83.016	71.656
Inngått på tidligere års konstaterte tap på utlån	2.205	405	329
Endring i overtatte eiendeler	0	0	0
Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (A)	-200.441	-281.230	-120.774
Endring i saldo på innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	57.290	108.738	48.314
Endring i saldo på innskudd fra kunder med avtalt løpetid	61.221	121.036	61.292
Renteutbetalinger til kunder	-27.027	-26.041	-24.113
Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (B)	91.484	203.733	85.493
Endringer i verdipapirer som holdes på kort sikt	12.520	26.872	-12.921
Kursgevinster/-tap på verdipapirer som holdes på kort sikt	653	2.465	2.395
Renteinnbetalinger på obligasjoner og sertifikater	2.867	3.220	3.487
Mottatt aksjeutbytte på aksjer som holdes på kort sikt	480	388	389
Kontantstrøm fra verdipapirinvesteringer (C)	16.520	32.945	-6.650
Endring i fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	-1.500	-1.500	0
Renteinnbetalinger fra innskudd i kredittinstitusjoner	413	312	505
Kontantstrøm fra innskudd i kredittinstitusjoner (D)	-1.087	-1.188	505
Andre inntekter	27.385	26.107	21.458
Betalbare driftskostnader	-51.591	-50.613	-41.588
Betalbar skatt	-6.982	-6.348	-5.775
Gaver	-612	-480	-650
Endring i andre eiendeler	1.474	1.201	-5.607
Endring i periodiseringer	955	12	1.150
Endring i annen gjeld	3.978	938	2.054
Resterende kontantstrøm fra løpende drift (E)	-25.393	-29.183	-28.958
KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (A+B+C+D+E=F)	-118.917	-74.923	-70.384
Endring i innskudd fra kredittinstitusjoner	50.000	46.458	219
Endring i finansiering ved utstedelse av verdipapirer	50.771	74.653	130.686
Endring i finansiering fra ansvarlig lånekapital	27	4.967	25
Renteutbetalinger på finansiering	-11.741	-10.011	-7.316
Emisjon egenkapitalbevis	40.000	0	0
Kontantstrøm fra finansiering (G)	129.057	116.067	123.614
Investert i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-4.429	-88	-1.490
Salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler til salgspris	0	0	0
Netto kjøp/salg av langsiktige verdipapirer	-9.779	-5.243	252
Utbytte på anleggsaksjer	3.331	3.574	3.693
Kontantstrøm fra investeringer i varige driftsmidler (H)	-10.877	-1.757	2.455
ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (F+G+H)	-737	39.387	55.685
Likviditetsbeholdning 01.01.	165.586	126.199	70.514
Likviditetsbeholdning 31.12.	164.849	165.586	126.199
Likviditetsbeholdningen 31.12. består av:			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	71.846	66.334	67.527
Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid	93.003	99.252	58.672
Sum likviditetsbeholdning 31.12.	164.849	165.586	126.199

Note 1 Regnskapsprinsipper

Alle tall er oppgitt i 1000 kr dersom det spesifikt ikke er angitt noe annet.

Årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler, samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder og forskrifter.

Regnskapsprinsippene er benyttet konsistent i alle presenterte perioder.

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Gebyrer som er en direkte betaling for utførte tjenester tas til inntekt når de erverves. Gebyrer for etablering av låneavtaler tas til inntekt i samsvar med kostnadene som påløper ved lånebehandlingen.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader ved årslutt periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter tas til inntekt og føres som fordring i balansen.

Aksjeutbytte inntektsføres i det året de mottas.

Valuta; Utenlandske sedler er stilt i NOK etter midtkurs per 31.12.2018.

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder ny utlånsforskrift gjeldende fra 2006. Utlån til kunder er pr. 31.12.2018 vurdert til amortisert kost. Med amortisert kost menes historisk kost justert for mottatte avdrag samt nedskrivninger for tap. Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Dersom banken har bevilget flere lån til en og samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Disse lånegruppene er inndelt i ulike risikoklasser i samsvar med bankens risikoklassifiseringssystem. I tillegg er BM fordelt bransjemessig. Med utgangspunkt i risikoklassene innenfor PM og BM samt tilhørende relevant statistisk materiale er gruppevis nedskrivninger beregnet.

Når regnskapsposter vurderes til virkelig verdi, i motsetning til anskaffelseskost, benyttes observerte markedsverdier eller verdianslag innhentet fra megler.

Den ytelsesbaserte pensjonsavtalen ble avvirket i 2016 og erstattet av en innskuddsbasert pensjonsordning som dekker kravene i loven om obligatorisk tjenstepensjon. Pensjonskostnader blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Se note 15.

Bankens ansatte inngår i en felles AFP-ordning. AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsette i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Pr. i dag lar det seg ikke gjøre å beregne bankens andel av forpliktelsen. Derfor behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. AFP gir anledning til at ansatte kan velge å gå av med førtidspensjon ved fylte 62 år.

Langsiktig gjeld. Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/ underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering av løpende renter over lånets løpetid.

Kontantstrømoppstilling. Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generelt fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 2 Fordeling av inntekter på geografisk område

(Tallene i parentes gjelder for 2017, se note 4 for flere detaljer).

Banken har sine primære markedsområder i Drangedal, Kragerø og Grenlandskommunene.

Utlånene er fordelt med 27,5 % (30,2 %) i Drangedal kommune, 14,6 % (15,3 %) i Kragerø kommune, 36,2 % (34,6 %) i Grenlandskommunene og 21,7 % (19,9 %) i landet forøvrig.

Garantier er fordelt med 41,6 % (40,0 %) i Drangedal kommune, 20,9 % (23,2 %) i Kragerø kommune, 19,1 % (11,9 %) til Grenlandskommunene og 18,4 % (24,9 %) i landet forøvrig.

Note 3 Finansiell risiko

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine betalingsforpliktelser ved forfall. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Tabellen nedenfor viser likviditetsrisikoen målt ved restløpetid til forfall på de ulike balansepostene. Den er satt opp ihht årsoppgjørskriftens krav og gir ikke uten videre et fullstendig bilde av bankens likviditetsrisiko.

Bl.a. må det tas hensyn til:

- * at hoveddelen av kundeinnskuddene er plassert i det korteste løpetidsintervallet, til tross for at innskuddsmassen samlet sett er en av bankens mest stabile finansieringskilder
- * at også hovedtyngden av sertifikater og obligasjoner kan omgjøres til likvider langt raskere enn hva forfallstidspunktene på papirene tilsier, alternativt belånes i Norges Bank
- * at reell gjenstående løpetid på nedbetalingslån er kortere enn de formelle avdragsplanene pga ekstraordinære innbetalinger, med mer
- * lånemuligheter i Norges Bank og inngåtte avtaler om trekkrettigheter i andre banker

Innskuddsdekningen var ved utgangen av året på 80,8 % mot 85,4 % på samme tid i fjor. Nedgangen skyldes sterk utlånsvekst og noe svakere innskuddsvekst gjennom 2018. Det blir fra bankens side aktivt jobbet for å opprettholde en sterk innskuddsdekning. Likviditetssituasjonen må derfor kunne karakteriseres som tilfredsstillende for banken.

Pr. 31.12.2018 hadde banken følgende lånemuligheter i Norges Bank og avtalte trekkrettigheter:

Type	Låneadgang/ramme	Herav trukket beløp	Forfall på trekkramme
Låneadgang i Norges Bank	90.658	0	
Trekkrettigheter andre banker	160.000	0	Fornyes årlig

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Likviditetsrisiko – restløpetid for hovedpostene i balansen.

	Inntil 1 mnd.	1 – 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 – 5 år	Over 5 år	Uten restløpetid	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	71.846	-	-	-	-	-	71.846
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	93.003	-	-	3.000	-	-	96.003
Utlån til og fordringer på kunder	4.958	14.177	68.692	183.827	2.579.250	-	2.850.904
Nedskrivninger	-	-	-2.276	-2.733	-4.314	-4.865	-14.188
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer	-	15.000	20.000	109.874	5.000	-	149.874
Øvrige eiendeler	7.277	750	2.270	-	-	144.118	154.415
Sum eiendeler	177.084	29.927	88.686	293.968	2.579.936	139.253	3.308.854

Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-100.000	-	-	-100.000
Innskudd fra og gjeld til kunder	-1.612.068	-458.563	-	-232.273	-	-	-2.302.904
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	-	-61.000	-55.000	-325.010	-	-	-441.010
Øvrig gjeld	-12.399	-5.660	-7.413	-	-	-	-25.472
Ansvarlig lånekapital	-	-30.000	-	-30.000	-	43	-59.957
Egenkapital	-	-	-	-	-	-379.511	-379.511
Sum gjeld og egenkapital	-1.624.467	-555.223	-62.413	-687.283	-	-379.468	-3.308.854

Renter av ikke balanseførte finansielle derivater	-	-29	-	-	-	-	-29
Netto likviditetseksposering	-1.447.383	-525.325	26.273	-393.315	2.579.936	-240.215	-29

Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldsposter har ulike rentebindingstider. Drangedal Sparebank styrer renterisikoen mot et ønsket nivå gjennom rentebindingen på utlån, plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Videre foretas det fortløpende analyser for å avdekke bankens renterisiko.

Bankens balanseposter er nærmest uten renteeksponering (normal varslingsperiode) med unntak av beholdningen av obligasjoner og sertifikater. Beholdningen av obligasjoner og sertifikater har en gjennomsnittlig rentedurasjon på 0,13 år. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr 192.361,- ved årets slutt.

I løpet av året har det kun blitt foretatt mindre endringer i bankens obligasjonsbeholdning, noe som medfører at det heller ikke er endringer i renterisikoprofilen.

Banken har egen kassebeholdning med valuta. Beholdningen pr. 31.12.2018 var nok 444.205,-, og beholdningen er bokført til virkelige kurser 31.12.2018.

Renterisiko – renteendringstidspunkt for hovedpostene i balansen.

	Inntil 1 mnd.	1 – 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 – 5 år	Over 5 år	Uten renter	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	65.709	-	-	-	-	6.137	71.846
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	93.003	-	-	-	-	3.000	96.003
Utlån til og fordringer på kunder	-	2.792.285	3.429	49.304	5.886	-	2.850.904
Nedskrivninger	-	-9.323	-	-	-	-4.865	-14.188
Obligasjoner og sertifikater og andre rentebærende verdipapirer	95.792	105.666	-	-	-	-	201.458
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	102.831	102.831
Sum eiendeler	254.504	2.888.628	3.429	49.304	5.886	107.103	3.308.854

Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-100.000	-	-	-	-	-100.000
Innskudd fra og gjeld til kunder	-169.670	-2.133.234	-	-	-	-	-2.302.904
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	-100.000	-341.000	-	-	-	-10	-441.010
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	-25.472	-25.472
Ansvarlig lånekapital	-	-60.000	-	-	-	43	-59.957
Egenkapital	-	-	-	-	-	-379.511	-379.511
Sum gjeld og egenkapital	-269.670	-2.634.234	-	-	-	-404.950	-3.308.854

Netto pålydende på ikke balanseførte finansielle derivater	-	-50.000	-	-	-	-	-50.000
Netto renteeksponering	-15.166	204.394	3.429	49.304	5.886	-297.847	-50.000

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Finansielle derivater

Formål og beskrivelse av inngåtte avtaler

Banken har inngått renteswapavtaler for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning på poster innenfor balansen. Avtalene er rene sikringsforretninger. Renteswapavtalene medfører en avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode. Vi har pr. 31.12.2018 i alt 58,6 millioner kroner i fastrenteutlån til våre kunder. Vi har inngått renteswapavtaler pålydende 50 millioner kroner for å sikre disse. Vi anser resterende beløp som er usikret for ubetydelig risiko for banken.

Regnskapsmessig behandling - regnskapsprinsipper

Avtaler som er inngått for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning av balanseposter, er definert som sikringsforretning. Finansielle derivater som er sikringsforretninger verdsettes etter samme prinsipper som den sikrede post. Det fremkommer således ikke noen isolerte gevinster eller tap på disse. Netto resultat av rentebytteavtalene er ført mot rentekostnader og renteinntekter.

Risikofaktorer

Kursrisikoen er knyttet til verdiutviklingen på definerte aksjeindekser på børser og utviklingen på rentemarkedet i Norge. Bankens kredittrisiko i forbindelse med bytteavtalen vurderes som ubetydelig.

Virkelig verdi - markedsverdi

Verdievalueringen er basert på indikativ gjennomsnittspris (av kjøp og salg) og forutsetter at bytteavtalen løper fram til forfall. Vurderingen er ment for evalueringsformål for det aktuelle tidspunkt og er ikke nødvendigvis sammenfallende med den verdi kontrakten ville hatt dersom denne hadde blitt omsatt i markedet på dette tidspunkt.

Rentebytteavtaler utenom balansen		Nominelt	Markeds-
Sikringsportefølje / Instrument	Løpetid	beløp	verdi
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2015 - 2020	10.000	9.953
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2015 - 2025	20.000	20.019
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2016 - 2019	10.000	10.019
Renteswapavtaler for sikring av fastrenteutlån til kunder	2017 - 2022	10.000	10.051
Sum renteswapavtaler		50.000	50.042

Note 4 Utlån og tap på utlån

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder utlånsforskrift fastsatt 21. desember 2004 med ikrafttredelse 1. januar 2006. Utlån til kunder er pr. 31.12.2018 vurdert til amortisert kost. Med amortisert kost menes historisk kost justert for mottatte avdrag samt nedskrivninger for tap. Da banken kun har en uvesentlig andel utlån med fastrente eller med fast margin anses amortisert kost å tilsvare virkelig verdi også for disse lånene.

Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, inntektsføres direkte.

Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanse-, overtrekkslister og nedenfor nevnte risikoklassifiseringssystem.

Misligholdte og tapsutsatte lån:

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket.

Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdte, men hvor kundenes økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt og det er foretatt individuell nedskrivning.

Bokføring av renter:

Når det er foretatt nedskrivning på et engasjement skal det vurderes om renter utgjør deler av den forventede kontantstrømmen. I de tilfeller der det ventes at kunden helt eller delvis ikke vil betale renter, vil inntektsføringen bli stoppet, og beregnede renter vil bli ført som opptjente ikke mottatte inntekter i balansen.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige. Dette omfatter tap hvor banken har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, stadfestet gjeldsnemnd, tvangspant som ikke har ført fram, rettskraftig dom eller inngått avtale. Der de vurderte sikkerheter åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det alltid vurdert nedskrivning ved mislighold. I slike tilfeller blir nedskrivningen alltid foretatt når mislighold har lengre varighet enn 90 dager. Når det

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter.

Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Dersom banken har bevilget flere lån til en og samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån.

Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Disse lånegruppene er inndelt i ulike risikoklasser i samsvar med bankens risikoklassifiseringssystem, som er beskrevet nærmere nedenfor. I tillegg er BM fordelt bransjemessig. Med utgangspunkt i risikoklassene innenfor PM og BM samt tilhørende relevant statistisk materiale er gruppevise nedskrivninger beregnet.

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer og som er ment for rask realisasjon, bokføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

Bankens utlånspraksis tilsier at det ikke gjennomføres reforhandling av utlån med bakgrunn i at mislighold vurderes å være nær forestående. Refinansieringer, reforhandling av vilkår og øvrige endringer av engasjementer skjer med bakgrunn i reelle kredittmessige vurderinger.

Tabell over risikofordelt utlånsportefølje pr 31.12.2018.

Banken bruker et risikoklassifiseringssystem som deler kundene i klasser fra 1 – 12. Klasse 1 – 3 er lav risiko, klasse 4 – 7 er middels risiko og klasse 8 – 10 er høy risiko. Klasse 11 er misligholdte engasjementer og klasse 12 er tapsutsatte engasjementer. Modellen innhenter tilgjengelig informasjon om kunden og beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av de kommende 12 måneder. Modellen sier ikke noe om hvilken tapsrisiko det er i engasjementet, kun sannsynlighet for mislighold.

Risikomatrise:

	Brutto utlån		Garantier		Trekkfasiliteter		Individuelle nedskrivninger	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Lav risiko	70,1%	71,9%	71,1%	67,6%	76,7%	78,3%		
Middels risiko	23,4%	20,5%	19,4%	23,5%	18,4%	19,6%		
Høy risiko	5,5%	7,0%	7,1%	6,4%	4,4%	1,7%		
Misligholdte	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,6%	1,1%
Tapsutsatte	0,9%	0,5%	2,4%	2,5%	0,5%	0,4%	88,4%	98,9%
Ikke klassifisert	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		
Sum %	100%	100%	100%	100%	100 %	100%	100%	100%
Beløp i kr. 1 000	2.850.904	2.556.602	27.209	31.566	156.003	136.452	9.323	6.403

Banken benytter to hovedmodeller for risikoklassifisering, en for personmarked og en for bedriftsmarked. Begge hovedmodellene er delt inn i tre delmodeller, ekstern (generisk) modell, intern (atferds) modell og makromodell. Delmodellene har ytterligere modellsplitt for bedre å finne optimal vektning av variablene i modellene. Modellene er bygd opp slik at kunden vurderes etter en rekke variabler, for hver variabel får kunden poeng. Høyere samlet poeng gir bedre risikoklasse for kunden.

Banken vektlegger risiko ved prising av engasjementer. Normalt vil det derfor være en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. De lån som har lavest rente har også tilsvarende lav risiko.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer tillegges stor vekt i banken. Kredittrisiko overvåkes bl.a. gjennom misligholdsrapportering, restanserapportering og risikoklassifisering. Ettersom bankens system for risikoklassifisering er relativt nytt, foreligger det ingen fullgod historikk for å predikere gjennomsnittlig forventet tapsnivå for hver risikogruppe. Basert på erfaringstall og den sammensetning banken har i næringslivsporteføljen, antas forventet gjennomsnittlig årlig tap å utgjøre mindre enn 0,30 % for perioden 2019 – 2023. Størstedelen av tapene vil

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

forventes å komme i høy og middels risikoklasse. Tapsnivået i person- og næringslivsmarkedet har generelt vært lavt i flere år, men man forventer at dette vil øke noe de neste årene med bakgrunn i økende rentenivå. Banken fører en forholdsvis konservativ linje med hensyn til sikkerhetskrav knyttet til utlån. Risikoen for tap på utlån kan bl.a. avhjelpes hvis banken utfører et godt håndverk ved kredittvurderingen, aktiv bruk av risikoklassifiseringssystem, oppfølging av hvert enkelt problemengasjement og gode inkassorutiner.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntekter. Dette vil også gjelde for næringslivsengasjementer i gruppen lav og middels risikogrupper, mens tap i risikogruppe høy forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Engasjementenes rente- og avdragsbetingelser

Bankens rente- og avdragsbetingelser reflekterer i store trekk de avgitte sikkerheter og den økonomi som foreligger på det enkelte engasjement. Banken har standardisert sine betingelser i en prislister som er tilgjengelig for våre kunder. Utgangspunktet er at et lån med en lavere risiko prises lavere enn et lån med en høyere risiko. Derfor vil lån med pant i bolig innenfor 60 % av verdien prises lavere enn lån med dårligere sikkerhet.

Tabell over utlån og garantier fordelt etter sektor

Sektor	Utlån		Garantier	
	2018	2017	2018	2017
Offentlig sektor	-	-	-	-
Næringsdrivende	421.839	370.627	8.235	10.815
Personmarkedet	2.429.065	2.185.975	18.974	20.751
Sum	2.850.904	2.556.602	27.209	31.566

Geografisk fordeling

Ingen del av bankens utlån eller garantier for 2018 eller 2017 anses ytet til spesielle geografiske risikoutsatte områder. Det vises til bankens oversikt over utlån og garantier fordelt på geografiske områder.

Tabell over utlån og garantier fordelt etter geografisk område

Geografisk område	Utlån		Garantier	
	2018	2017	2018	2017
Drangedal	782.812	772.346	4.015	4.893
Kragerø	416.339	391.095	2.017	2.843
Grenland *	1.032.042	885.409	1.841	1.455
Telemark for øvrig	105.928	83.740	1.085	1.560
Oslo *	161.919	148.526	17.550	19.331
Andre	351.864	275.486	701	1.484
Sum	2.850.904	2.556.602	27.209	31.566

* Garantier i Oslo er garantier for lån formidlet til Eika Boligkreditt.

* Grenland inkluderer Skien, Porsgrunn, Siljan og Bamble.

Diverse fordeling på viktige næringer

	Brutto utlån		Garantier		Trekkfasiliteter		Misligholdte Engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle nedskrivninger	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Personkunder	2.429.066	2.185.975	18.974	20.751	106.378	91.985	4.780	2.070	6.201	1.543	2.909	1.246
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	20.000	20.000	-	-	-	-	-	-
Viktige næringer:												
Primærnæringer	38.085	28.141	201	201	1.755	4.103	-	-	-	-	-	-
Industri og bergverk	13.460	12.430	60	260	1.659	824	105	-	3.590	2.134	1.485	1.283
Bygg, anlegg, kraft, vann	63.418	72.273	2.230	4.189	6.714	7.855	-	-	1.288	1.684	1.167	1.499
Handel, hotell og rest.	21.043	21.333	815	975	7.462	6.105	-	-	4.373	3.799	1.911	1.249
Transport, kommun.	8.141	8.719	3.099	3.240	2.301	1.295	-	-	-	-	-	-
Eiendomsdrift, fin.tj.ytelse	236.726	203.457	1.259	1.735	8.469	2.994	-	-	6.096	-	725	-
Tjenesteytende ellers	40.965	24.274	571	215	1.265	1.291	-	-	4.624	4.647	1.126	1.126
Totalt	2.850.904	2.556.602	27.209	31.566	156.003	136.452	4.885	2.070	26.172	13.807	9.323	6.403

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Oversikt over øvrige tapsutsatte garantier

Øvrige tapsutsatte garantier	2018	2017	2016	2015	2014
Brutto tapsutsatte garantier	650	810	425	600	0
- individuelle nedskrivninger	0	0	0	0	0
=Netto tapsutsatte garantier	650	810	425	600	0

Banken har ikke misligholdte garantier.

Oversikt over totale misligholdte og øvrige tapsutsatte utlån

Misligholdte lån:	2018	2017	2016	2015	2014
Brutto misligholdte lån	4.885	2.070	6.845	1.440	15.818
- individuelle nedskrivninger	-1.079	-73	-1.468	-473	-6.875
=Netto misligholdte lån	3.806	1.997	5.377	967	8.943
Øvrige tapsutsatte lån:					
Brutto tapsutsatte lån	26.172	13.807	14.796	15.220	10.936
- individuelle nedskrivninger	-8.244	-6.330	-5.424	-5.239	-3.850
=Netto tapsutsatte lån	17.928	7.477	9.372	9.981	7.086

Oversikt over individuelle nedskrivninger

	Utlån til og fordring på kreditt-institusjoner	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Totalt
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.2017	0	6.891	0	6.891
- Periodens konstaterte tap, hvor tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		534		534
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden		92		92
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden		1.254		1.254
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden		-1.300		-1.300
= Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2017	0	6.403	0	6.403
- Periodens konstaterte tap, hvor tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		332		332
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden		1.396		1.396
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden		1.949		1.949
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden		93		93
= Individuelle nedskrivninger 31.12.2018	0	9.323	0	9.323

Oversikt over gruppevise nedskrivninger

	Utlån til og fordring på kreditt-institusjoner	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Total
Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01.2017	0	4.586	0	4.586
+ Periodens endring i gruppevise nedskrivninger		-		-
= Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2017	0	4.586	0	4.586
+ Periodens endring i gruppevise nedskrivninger		279		279
= Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2018	0	4.865	0	4.865

Oversikt over kostnadsførte tap på utlån, garantier og kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

	Kostnadsført på utlån	Kostnadsført på garantier	Kostnadsført på sertifikater, andre rentebærende verdipapirer
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	2.920	0	0
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	279	0	0
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som ind. nedskrivning	393	0	0
+ periodens konstaterte tap som tidl ikke er avsatt som ind. nedskrivning	323	0	0
- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsført tap	1.857	0	0
- syke renter	348		
= Periodens tapskostnad	1.710	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt individuelle nedskrivninger for tap

	2018	2017
Resultatførte renter	348	552

Note 5 Gjeld

Gjeld er bokført til opptakskurs. Renter blir løpende kostnadsført i regnskapet.

Gjeld til kredittinstitusjoner:	Særlige vilkår 31.12	Gj.snittlig rente
Lån/innskudd fra kredittinst. u/avtalt løpetid	0	
Lån/innskudd fra kredittinst. m/avtalt løpetid	100.000	1,70 %

Det er tatt opp et lån i Kredittforeningen for Sparebanker (KFS) på 50 millioner kroner 18. september 2017. Lånet har flytende rente og forfaller 17. september 2021. Det er tatt opp et nytt lån i KFS på 50 millioner kroner 27. august 2018. Lånet har flytende rente og forfall 17. september 2021. Gjennomsnittlig rente er beregnet av gjennomsnittlig saldo og tid.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

	Isin NO	Opptatt år	Forfall	Nominell rente	Gj.snittlig rente	Gjeld pr. 31.12
Obligasjonslån	001 0757099	2016*	04.02.2019	2,60 %	2,31 %	61 mill.
Obligasjonslån	001 0783368	2017	27.01.2020	1,96 %	1,91 %	100 mill.
Obligasjonslån	001 0806623	2017**	21.05.2021	1,92 %	1,75 %	125 mill.
Obligasjonslån	001 0831449	2018	31.08.2020	1,59 %	1,46 %	100 mill.
Sertifikatlån	001 0836919	2018	14.11.2019	1,50 %	1,59 %	55 mill.

Alle lånene er avdragsfrie og med flytende rente. Gjennomsnittlig rente er beregnet av gjennomsnittlig saldo og tid.

*Opprinnelig lånebeløp 90 millioner kroner, kjøpt tilbake 29 millioner kroner i 2018.

**Opprinnelig lånebeløp 75 millioner kroner, økt lånebeløp med 50 millioner kroner i 2018.

Innskudd fra og gjeld til kunder	Særlige vilkår 31.12.18	Gj.snitt rentesats:
Innskudd fra og gjeld til kunder m/avtalt tid (BSU)	60.916	3,61 %

Annen gjeld

	2018
Betalbar skatt	8.366
Mellomværende startlån	3.262
Leverandørgjeld	2.973
Diverse	3.058
Forskuddstrekk	1.099
Bankremisser	302
Gaver	640
Utbytte	292
Merverdiavgift	278
Sum annen gjeld	20.270

Note 6 Ansvarlig lånekapital

	Valuta	Opptatt år	Forfall	Nominell rente	Rentekostnad	Beløp
Fondsobligasjon	nok	2017	evigvarende	4,81 %	1.456	30 mill.
Ansvarlig obligasjonslån	nok	2014	19.03.2024	3,43 %	982	30 mill.

Vi utstedte en ny fondsobligasjon 7. juni 2017. Rentebetingelsene er 3 mnd. NIBOR med et tillegg på 3,75 %-poeng. Ordinær call er første gang 7. juni 2022 og deretter på hver rentebetalingsdato. Formålet med opptaket av fondsobligasjonen er å styrke bankens kjernekapital og ansvarlige kapital.

Emisjonsdato for det ansvarlige obligasjonslånet var 19. mars 2014. Rentebetingelsene er 3 mnd. NIBOR med et tillegg på 2,15 %-poeng. Ordinær call er 19. mars 2019, og deretter på hver rentebetalingsdato. Formålet med opptaket av det ansvarlige obligasjonslånet er å styrke bankens ansvarlige kapital og samtidig tilpasse seg nytt regelverk.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 7 Obligasjoner, sertifikater og andre rentebærende verdipapirer

Bankens beholdning i obligasjoner og sertifikater mv er klassifisert som øvrige omløpsmidler og anleggsmidler.

ØVRIGE OMLØPSMIDLER

	Pålydende	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Bokført verdi
Sertifikater og obligasjoner utstedt av banker og kredittforetak	65.000	65.000	65.357	65.000
Sertifikater og obligasjoner utstedt av boligkredittforetak (OMF)	80.000	79.974	80.308	79.974
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	5.000	5.000	4.876	4.900
Sum omløpsmidler	150.000	149.974	150.541	149.874

Andel børsnoterte	150.000	149.974	150.541	149.874
-------------------	---------	---------	---------	---------

Sertifikater og obligasjoner er vurdert som øvrige omløpsmidler i en portefølje til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er ligningskurs pr. 31.12.2018. Alle verdipapirene har flytende rente og er i NOK. Gjennomsnittlig effektiv rente utgjør 1,8 % og er beregnet av gjennomsnittlig saldo i året.

ANLEGGSMIDLER

Vi hadde ingen obligasjoner vurdert som anleggsmidler pr 31.12.2018.

Note 8 Ansvarlig lånekapital i andre foretak

	2018	2017
Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	0	0
Ansvarlig lånekapital i kredittinstitusjoner	0	0
Ansvarlig lånekapital i sertifikater, obligasjoner (eiendelspost 6)	0	0
Ansvarlig lånekapital i Kredittforeningen for Sparebanker (eiendelspost 3)	3.000	1.500
Samlet ansvarlig lånekapital	3.000	1.500

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 9 Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

ØVRIGE OMLØPSMIDLER

Selskap	Foretaksnr.	Antall aksjer/andeler i vårt eie	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Bokført verdi
<i>Egenkapitalbevis:</i>						
Sparebanken Øst **)	NO937888937	43.126	*)	2.040	2.389	2.040
Skue Sparebank **)	NO837889812	14.940	*)	1.857	1.834	1.823
Helgeland Sparebank **)	NO937904029	5.574	*)	303	394	303
Hjelmeland Sparebank **)	NO937896581	7.467	*)	821	1.142	821
Totens Sparebank **)	NO937887787	7.083	*)	471	868	471
Kvinesdal Sparebank **)	NO937894805	8.176	*)	818	1.022	818
Sum egenkapitalbevis		86.366		6.310	7.649	6.276
<i>Aksjer og andeler:</i>						
North Bridge Nordic Property AS	NO990029032	590	*)	89	10	89
NBNP 2 AS	NO998845467	590	*)	11	17	11
Pluss Likviditet (rentefond)	NO0010606023	20.653	*)	20.828	20.828	20.828
Holberg OMF (rentefond)	NO0010628035	211.485	*)	21.248	21.248	21.248
Holberg Kreditt (rentefond)	NO0010630866	47.384	*)	5.061	5.061	5.061
Eika Egenkapitalbevis (aksjefond)	NO0010126030	14.235	*)	3.000	3.025	3.000
Sum aksjer og andeler		294.937		50.237	50.189	50.237
Sum omløpsmidler				56.547	57.838	56.513

*) Ubetydelige eierandeler.

**) Andeler i finansinstitusjoner.

Bankens beholdning av børsnoterte egenkapitalbevis, aksjer og andeler er klassifisert som øvrige omløpsmidler, og vurdert som en portefølje til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Ved fastsettelse av virkelig verdi er ligningsverdier pr. 31.12.2018 lagt til grunn.

ANLEGGSMIDLER

Selskap	Foretaksnr.	Antall aksjer/andeler i vårt eie	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Virkelig verdi ***)	Bokført verdi
Scandinavisk Data Center	DK0183232751	2.618	*)	1.206		1.206
Spama A/S	NO916148690	100	*)	10		10
Telemarkreiser AL	NO948271966	10	*)	10		0
Drangedal Nærradio	NO965445706	20	*)	2		0
Bostrak Grendehus AL		100	*)	10		0
Buskerud Telemark Vestfold Inv. AS	NO977515157	400	*)	480		4
Drangedalsposten AS	NO980627942	20	*)	10		0
Eika VBB AS		998	*)	2.986		2.986
Eika Feeder AS		15	3,57%	109		109
Eika Gruppen AS **)	NO979319568	181.252	0,75 %	7.609		7.609
Eika Boligkreditt AS **)	NO885621252	16.191.136	1,48 %	67.845		67.846
Sum anleggsmidler				80.277		79.770
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fond				136.824		136.282

*) Ubetydelige eierandeler.

**) Andeler i finansinstitusjoner.

***) Virkelig verdi er opplyst der slik verdi kan fastsettes.

Bankens beholdning av ikke børsnoterte aksjer og andeler er klassifisert som anleggsmidler, og er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

BEHOLDNINGSENDNINGER GJENNOM ÅRET AV VERDIPAPIRER SOM ER VURDERT SOM ANLEGGSMIDLER

	2018
Inngående balanse 01.01.2018	68.049
+ tilgang i året	11.883
- avgang i året	162
+/- reklassifiseringer	-
- nedskrivninger i året	-
+ reversering av tidligere års nedskrivning	-
Utgående balanse 31.12.2018	79.770

Note 10 Provisjoner og gebyrer

	2018	2017
Kredittformidling	8.995	7.608
Verdipapirforvaltning- og omsetning	1.451	1.555
Betalingsformidling	7.412	7.249
Forsikringstjenester	7.746	7.636
Annen virksomhet	1.058	1.226
Sum resultatregnskap post 4.2	26.662	25.274
Eiendomsomsetning og bestyrelse resultatregnskap post 7.1	0	0

Note 11 Forvaltning- og administrasjonstjenester

Banken forvalter startlån for Drangedal kommune for i alt 27,8 millioner kroner fordelt på 90 låntakere. Dette er midler som kommunen låner i Husbanken for videre utlån. Bankens oppgave er regulert i egen avtale og innebærer ingen kredittrisiko for banken.

Banken videreformidler lån til Eika Boligkreditt. Dette gjelder kun boliglån som er innenfor 60 % av markedsverdi. Vår portefølje pr. 31.12.2018 er 1.286,8 millioner kroner. Vi stiller garantier for en del av beløpet. Se note 12.

Note 12 Poster utenom balansen

Fordeling av garantiansvar	2018	2017
Betalingsgarantier	2.113	2.373
Kontraktsgarantier	2.628	4.999
Lånegarantier for formidlede lån til Eika Boligkreditt	17.550	19.331
Annet garantiansvar	4.918	4.863
Garanti overfor Bankenes Sikringsfond	0	0
Samlet garantiansvar	27.209	31.566
Forpliktelser:		
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter	156.003	136.452
Deponerte obligasjoner til sikkerhet for D-lån i Norges Bank	90.659	95.277
Sum forpliktelser utenom balansen	246.662	231.729

Note 13 Antall ansatte

Gjennomsnittlig antall ansatte har i løpet av regnskapsåret vært 32 som samlet utgjorde 28,5 årsverk. Fra 2006 er det innført obligatorisk tjenestepensjon. Vi har i mange år hatt tjenestepensjon for alle våre medarbeidere og oppfyller dermed kravet i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Se note 15.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 14 Ytelser til ledende personer og tillitsvalgte

	Lønn/ honorarer	Pensjons- kostnader	Øvrig godtgj.	Sum
Ansatte:				
Banksjef Kjell Nærum	1.297	211	17	1.525
Styret:				
Styrets leder Arne Lunde	75	0	0	75
Styrets nestleder Jan Gunnar Tors	48	0	0	48
Styremedlem ansattes representant Anne Marit Dalene	48	0	0	48
Styremedlem Kai Tore Austad	46	0	0	46
Styremedlem Linda Amanda Celin	48	0	0	48
Fast møtende varamedlem Anne Britt Kåsa	21	0	0	21
Varamedlem ansattes representant Gro Bente Rønningen	2	0	0	2
Sum styrets medlemmer	288	0	0	288
Forstanderskapet:				
Forstanderskapets leder Tyke Tveit	22	0	0	22
Øvrige medlemmer av forstanderskapet (valgkomite)	18	0	0	18
Sum forstanderskapets medlemmer	40	0	0	40

Det er ingen avtaler som gir daglig leder, ledende ansatte eller noen av styrets medlemmer særskilte vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet/vervet. Det er utbetalt bonus på kr 25.084.- pr. årsverk til samtlige ansatte funksjonærer i 2018.

Revisjon.

Revisors godtgjørelse utgjorde kr 280.000,-. Denne fordeler seg med kr 224.000,- på revisjonstjenester, kr 46.500,- for andre attestasjonstjenester og kr 9.500,- for andre ikke-revisjonstjenester. Beløpene er eksklusive mva.

Note 15 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

AFP-ordningen er ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Alle bankens ansatte dekkes av en innskuddsbasert pensjonsavtale som oppfyller kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales.

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:	2018	2017
Kostnadsført AFP-ordning	241	309
Kostnadsført innskuddsbasert tjenestepensjon	1.837	1.556
Sum pensjonskostnader	2.078	1.865

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 16 Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer og tillitsvalgte

	Lån	Garanti
Ansatte:		
Til banksjef Kjell Nærum	0	0
Til øvrige ansatte	34.781	0
Sum ansatte	34.781	0
Rentesubsidier av lån til ansatte	575	
Styret:		
Til styrets leder Arne Lunde	0	0
Til styrets nestleder Jan Gunnar Tors	0	0
Til de ansattes representant styremedlem Anne Marit Dalene	945	0
Til styremedlem Linda Amanda Celin	1.805	0
Til styremedlem Kai Tore Austad	309	0
Til fast møtende varamedlem Anne Britt Kåsa	0	0
Sum styrets medlemmer	3.059	0
Forstanderskapet:		
Til forstanderskapet leder Tyke Tveit	1.939	0
Til øvrige medlemmer av forstanderskapet	9.334	0
Sum forstanderskapets medlemmer	11.273	0

Vilkår for lån og garantier for øvrige ansatte er ikke opplyst, idet disse er gitt på standard vilkår, eller generelle vilkår som benyttes for ansatte.

Note 17 Andre driftskostnader

	2018	2017
Kostnader til leide lokaler	1.208	1.131
Forsikringer	107	138
Utgifter maskiner, inventar og bygningsteknisk	529	547
Eksterne tjenester	1.268	1.450
Honorar revisor	350	312
Kontingenter	2.870	2.784
Utgifter vedrørende egne obligasjoner	318	340
Diverse	569	479
Sum post 10.2 i resultatregnskapet	7.219	7.181

Note 18 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Faste eiendommer og varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

(beløp angitt i hele kroner)

Spesifikasjon	Maskiner/inventar/bil	Bygninger
Anskaffelseskost	4.891.043	8.953.943
Tidligere av- og nedskrevet	-2.637.943	-7.078.943
Bokført verdi pr. 01.01.2018	2.253.100	1.875.000
Tilgang i året	4.428.924	0
Avgang i året	0	0
Ordinære avskrivninger 2018	-796.924	-271.900
Bokført verdi pr. 31.12.2018	5.885.100	1.603.100
(balanse post 11.1 og 11.2)		
Lineære avskrivningssatser	10 – 33 %	3 – 8 %

Bokført verdi av bankbygget som ligger i Drangedal kommune utgjør kr 1.603.100,-. Bygget har et areal på 800 m2, og hele bygget utnyttes til egen virksomhet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Leieavtaler:

Banken har leietomt vedrørende bankens bygg i Drangedal sentrum. Leieavtalen utløper pr. 1.1.2060.

Avd. Sannidal: Leiekontrakt til lokaler til april 2024.

Avd. Porsgrunn: Leiekontrakt til lokaler til februar 2027.

Avd. Ulefoss: Leiekontrakt til lokaler til januar 2019.

Minibank Neslandsvatn: Leiekontrakt for lokalet med 6 mnd. oppsigelse.

Note 19 Beregning av skattekostnad/midlertidige forskjeller:

(beløp angitt i hele kroner)

Spesifikasjon grunnlag skattefordel	31.12.2018	01.01.2018	Endring
Anleggsmidler	-74.323	-81.194	-6.871
Obligasjoner	-100.000	-150.000	-50.000
Sum utlignbare forskjeller	-174.323	-231.194	-56.871
Utsatt skattefordel	-43.581	-57.798	-14.217

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette medfører at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å kunne bli reversert langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som er reversert tidligere. Beregning av skatt/utsatt skattefordel er basert på 25 % skatt.

Grunnlag for årets betalbare skatt: (beløp angitt i hele kroner).	Grunnlag skatt	Betalbar skatt 25%
Ordinært resultat før skatt	36.927.326	
Ikke fradragberettigede kostnader	79.832	
Ikke skattepliktige inntekter	- 3.696.474	
Permanente forskjeller	-2.000.000	
Endringer i midlertidige forskjeller	-56.871	
Forskjell R-messig og S-messig gevinst aksjer og egenkapitalbevis	-1.576.661	
Grunnlag for betalbar inntektsskatt	29.677.152	7.419.288
Betalbar skattegjeld inntektsskatt pr. 31.12.		7.419.288
Betalbar skattegjeld formuesskatt pr. 31.12.		681.141
For lite avsatt skatt tidligere år		62.680
Endring utsatt skattefordel		14.217
Årets skattekostnad på ordinært resultat		8.177.326

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultat før skatt:	2018
25 % skatt av resultat før skatt	9.231.832
25 % skatt av permanente forskjeller	-1.798.327
For lite avsatt skatt tidligere år	62.680
Formuesskatt	681.141
Beregnet skattekostnad	8.177.326
Effektiv skattesats	22,1%

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 20 Endringer i egenkapitalen

	Egenkapital bevis	Utjevnings- fond	Gavefond	Sparebankens fond	Sum Egenkapital
Egenkapital 01.01.2017	-	-	4.500	282.993	287.493
Periodens resultat	-	-	-	24.160	24.160
Egenkapital 31.12.2017	-	-	4.500	307.153	311.653
Emisjon egenkapitalbevis	40.000	-	-	-	40.000
Periodens resultat	-	31	-	27.827	27.858
Egenkapital 31.12.2018	40.000	31	4.500	334.980	379.511

Disponering av årsresultat	2018	2017
Overført til gaver og gavefond	600	600
Overført til utjevningsfond	31	-
Overført til Sparebankens fond	27.827	24.160
Overført til utbytte	292	-
Sum	28.750	24.760

Note 21 Kapitaldekning

	2018	2017
Sparebankens fond	334.980	307.153
+ gavefond	4.500	4.500
+ innbetalt egenkapitalbeviskapital	40.000	-
+ utjevningsfond	31	-
- fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-51.195	-35.825
= ren kjernekapital	328.316	275.828
+ fondsobligasjon	29.959	29.947
- fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-	-4.478
= kjernekapital	358.275	301.297
+ ansvarlig lån	29.998	29.982
- fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-	-4.478
Netto ansvarlig kapital	388.273	326.801
Beregningsgrunnlag		
Kreditrisiko	1.624.610	1.486.025
Markedsrisiko	0	0
Operasjonell risiko	135.388	128.366
Avsetninger som ikke kan medregnes i ansvarlig kapital	-4.865	-4.586
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinst. og vp.fond	-51.195	-44.781
Beregningsgrunnlag	1.703.938	1.565.024
Ren kjernekapital i %	19,27 %	17,62 %
Kjernekapital i %	21,03 %	19,25 %
Ansvarlig kapital i prosent (kapitaldekning)	22,79 %	20,88 %

Myndighetenes minimumskrav til kapitaldekning er 15,5 % inkl. vedtatte buffere. I tillegg kommer det et Pilar 2 tillegg til vår bank på 2,2 %.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 22 Nøkkeltall

<i>Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert</i>	2018	2017
Resultat		
Kostnader i % av inntekter	57,06 %	58,42 %
Kostnader i % av inntekter justert for verdipapirgevinster	57,90 %	60,90 %
Netto renteinntekter i % av FVK (gjennomsnittlig forvaltningskapital)	3,03 %	3,06 %
Netto rentekostnader i % av FVK	1,27 %	1,30 %
Netto rentemargin i % av FVK	1,77 %	1,76 %
Andre inntekter i % av FVK, eks verdipapirer	0,90 %	0,94 %
Tap i % av FVK	0,05 %	0,06 %
Resultat i % av FVK etter skatt	0,91 %	0,86 %
Egenkapitalavkastning etter skatt	9,23 %	8,62 %
Balanse		
Utlånsvekst siste 12 måneder	11,51 %	16,49 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overførte lån i Eika Boligkreditt	11,77 %	15,75 %
Andel lån til personkunder overført til Eika Boligkreditt av totale utlån til personkunder	34,60 %	34,38 %
Andel BM i forhold til totale utlån	14,80 %	14,50 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	5,43 %	11,76 %
Innskuddsdekning	80,78 %	85,44 %
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	19,27 %	17,62 %
Kjernekapitaldekning	21,03 %	19,25 %
Kapitaldekning	22,79 %	20,88 %
Leverage ratio	10,71 %	9,85 %
Soliditet konsolidert		
Ren kjernekapitaldekning	17,09 %	
Kjernekapitaldekning	18,94 %	
Kapitaldekning	20,79 %	
Leverage ratio	8,40 %	
Likviditet		
LCR	137 %	139 %
NSFR	139 %	144 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2018

Note 23 Egenkapitalbevis

Nøkkeltall egenkapitalbevis	2018	2017
Eierbrøk	11,37 %	-
Resultat pr. egenkapitalbevis	0,81	-
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	100,08	-
Utbytte pr. egenkapitalbevis	0,73	-

Emisjonen ble registrert i Foretaksregisteret 26. november 2018.

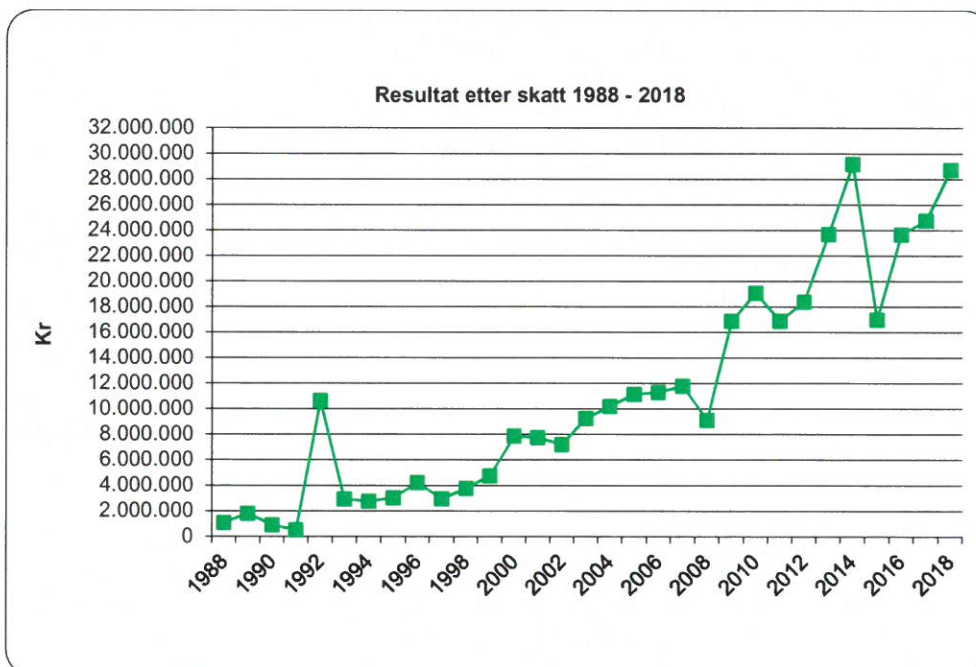
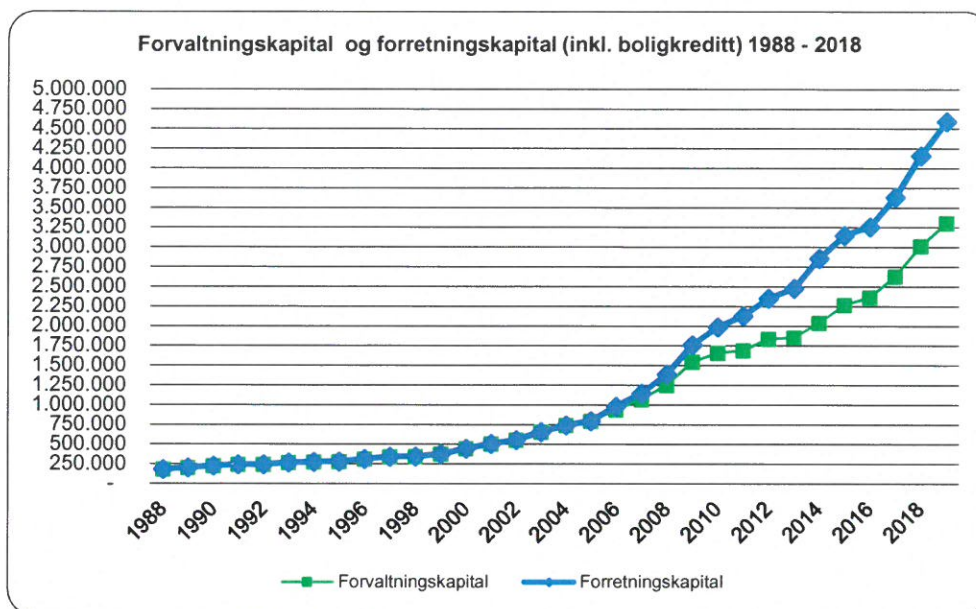
20 største egenkapitalbevis eiere	Antall EK-bevis	Eierandel
Drangedal Kommune	40.500	10,1 %
Lascale Consulting AS	24.300	6,1 %
Haugholt Maskin AS	16.200	4,1 %
Asbjørn Vaa Transport AS	16.200	4,1 %
Gunnar Dagfinn Jonskås	16.200	4,1 %
Aud Wefald	8.600	2,2 %
Ole Jørgen Wefald	8.600	2,2 %
Hans Knut Ringnes	8.600	2,2 %
Whitetail Webservice Ltd	8.600	2,2 %
Krutthuset AS	8.600	2,2 %
Markus Helmer Eskilt	8.600	2,2 %
Stiftelsen Oslo Lille Indremisjon	8.600	2,2 %
Arvid Grønheim	8.600	2,2 %
JV Entreprenør AS	8.300	2,1 %
Erling Sunde	8.300	2,1 %
Arne Jørgen Melås	8.200	2,1 %
Haslelund Holding AS	7.159	1,8 %
Odd Ståle Olsen	6.600	1,7 %
Mariann Dahl	4.400	1,1 %
Austad Elektro AS	4.300	1,1 %
Lia Finans AS	4.300	1,1 %
Atle Nilssen	4.300	1,1 %
Ole-Hermann Windsvoll	4.300	1,1 %
TRW Holding AS	4.300	1,1 %
Windsvoll Eiendom AS	4.300	1,1 %
Stiftelsen Christine Raschs Minde	4.300	1,1 %
Dagny Inger Bjåland	4.300	1,1 %
Oddvar Tveit	4.300	1,1 %
Sum 20 største egenkapitalbevis eiere	263.859	66,0 %
Øvrige	136.141	34,0 %
Sum totalt	400.000	100,0 %

Egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående

Ledende ansatte inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Bjørn Edgar Kollane	2.000
Kjell Nærum	1.800
Kjetil Sjetne	1.800
Alf Uttberg	1.800
Jan Egil Hafredal	500
Anne Marit Dalene	400
Ann Kristin Kåsi	200
Sum ledende ansatte	8.500

Styret inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Kai Tore Austad	4.800
Jan Gunnar Tors	1.800
Anne Marit Dalene	400
Arne Lunde	300
Sum styret	7.300

Forstanderskap inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Mari Melås	6.700
Reidar Tyke Tveit	1.000
Liv Berit Vrålstad	1.000
Knut Jarle Øverdal	500
Marianne Brødsjø	500
Eivind Vrålstad	200
Jorunn Røimål Haugen	200
Sum forstanderskap	10.100

Uavhengig revisors beretning

Til forstanderskapet i Drangedal Sparebank

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Drangedal Sparebanks årsregnskap.

Årsregnskapet består av:

- Balanse per 31. desember 2018
- Resultatregnskap for 2018
- Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018
- Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at annen informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

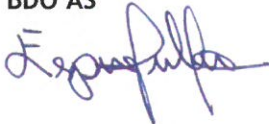
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Skien, 27. februar 2019

BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor